

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

a F. J. r. l., egyesületi titkár.

1908. szeptember hó 1. XVII. FÜZET. XLVII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egylet azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám.

(Telefon : 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K., ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K., oly fordításért, mely átdolgozást igényel 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvekre, s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *nyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség, boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K., 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítása 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkesztő *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1908. ÉVI (27.) ÉVFOLYAMA. Ára egyesületi tagoknak 2 K., másoknak 3 K. Áráat legczélszerűbb *45 f. postaköltséggel együtt előre beküldeni*, mert az utánvét aránytalanul drágítja a postaköltséget.

AZ ERDŐÓR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEN ÉS FELELETEKBEN. Irta: Bedő Albert. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 ker. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsészai Belházy Emil. Ára tagoknak 6 K., nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet. Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 18 K.

A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K., másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is Selmeczbányán.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 4 K.; 4 K. 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLVII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

17. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. * Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes ártért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

* A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék. *

(Telefon: 37—22.)

Az állami erdőtiszték létszámrendezése.

Ebben a fontos ügyben legutóbbi számunk lezárta óta történeteket a következőkben foglalhatjuk röviden össze: Hivatalos téren fordulat történt annyiban, hogy a pénzügyminiszter értesülésünk szerint teljesen elutasító álláspontjából némileg engedett és az erdőtisztéket a bányászati tisztviselők mintájára a mellékjárandóságok megtartása mellett is bizonyos mérvű újabb létszámrendezésben kívánja részesíteni, amely azonban nem éri el az általános létszámrendezés mértékét. Az ezzel szemben elvont összeg *nagyobb* a mellékilletmények pénzbeli értékénél. Az általános arányoktól való eltérés főként az V. és VI., kisebb mértékben a VII. fizetési osztálynál mutatkozik, igen sérelmes ezen felül a XI. fizetési osztály fenntartása.

Ugy tudjuk, hogy a bányászati tisztviselők sem nyugodnak meg a dolgok ilyen állásában, daczára annak, hogy fizetésüknek átlag 60⁰/₀-áig terjedő tantiemben részesülnek. Annál kevésbé nyugodhatnak bele az erdőtiszték, kiknek összes, tehermentesnek csak mintegy felerészben minősíthető mellékjárandóságuk a 300.000 K-t sem éri el, tehát a törzsfizetésnek alig 11—12⁰/₀-át teszi ki.

A földmivelésügyi miniszter ez ügyben tudtunkkal e sorok

írása idején még nem foglalt állást s így nem tudjuk, vajjon fenntartja-e ama eredeti álláspontját, hogy a fa- és földjárandóság tehermentes részében is megtartassék. Az erdőtiszti kar összességének érdeke nézetünk szerint végre tiszta helyzetet kíván, ha tehát csak a fa- és földjárandóság volna akadálya annak, hogy az általános létszámrendezés reá is kiterjesztessék, úgy ezt az akadályt kétségkívül el kell háritani az utóból. A jelen, még mindig nem egészen tisztázott helyzetben tehát úgy véljük, hogy amennyire hibás volna a földművelésügyi miniszter eddigi álláspontjával szemben a fa- és földjárandóságot előre felkinálni, annyira helytelen lenne az is, ha az erdőtiszti kar oly határozatot hozna, amely a mellékjárandóságokhoz való görcsös ragaszkodással volna egyértelmű és lehetetlenné tenné, hogy ezek értéke, mint alkudozási ellenérték szerepelhessen a tárgyalásoknál.

Az állami erdőtisztek gyűlésének eszméje elsőnek a zsarnóczai erdőhivatal személyzetének körében merült fel. Az innen kiindult kezdeményezés alapján a beszterczei m. kir. erdőigazgatóság tisztikara bocsátotta ki az alábbi felhívást a szeptember hóban tartandó erdőtiszti gyűlésre :

A beszterczei m. kir. erdőigazgatóság és állami erdőhivatal erdészeti tisztviselői folyó hó 9-én Beszterczén értekezletre gyűltek össze, hogy a zsarnóczai szaktársaknak a státuszrendezés ügyében hozott s a szaklapokban közölt határozata, illetve indítványa fölött tanácskozzanak.

Az értekezletre összegyűlt erdészeti tisztviselői kart mély aggodalommal tölti el az a hír, hogy a kormány az erdészeti tisztviselők fa- és földjárandóságát olyan számottevő mellékjárandóságnak tekintheti, amely alapul szolgálhat arra, hogy az egyenlő képesítésű állami tisztviselőknek egyenlő elvek szerint tervezett létszámberendezéséből az erdészeti tisztviselők kizárassanak.

A földművelésügyi miniszter urnak az államerdészeti tisztviselők iránti jóindulata némi megnyugtatósal szolgálhatna az aggasztó hírekkel szemben, de az erdészeket a multban oly sokszor ért mellőzés s főképpen a kormány elnökének, a képviselőház pénzügyi bizottságában tett, félre nem érthető kijelentése elegendő ok arra, hogy a helyzet tisztázására a szükséges lépések késedelem nélkül megtétesenek.

Ezért az értekezlet a zsarnóczai szaktársak határozatát helyesnek tartja, azt egész terjedelmében magáévá teszi s maga részéről is hangsúlyozni kívánja, hogy a főiskolai végzettséggel bíró államerdészeti tisztviselőknek a státuszrendezésből való kizárása olyan lealázó sérelem lenne, amely a tulnyomóan a perifériákon, leginkább kompakt nemzetiségi vidékeken kiválóan fontos közgazdasági és magyar nemzeti feladatot is teljesítő államerdészeti tisztviselői kart

végképp elkeseritené s azt a meggyőződést érlelné meg benne, hogy a sok helyen már a pusztulás veszélyének kitett erdővagyon megmentése és jövedelmezővé tételére a nehéz viszonyok között is lelkesedéssel törekvő fiatal erdészeti karnak fejlődését, nemes ambíciójának fokozását, tekintélyének a közvélemény előtt való emelését és megszilárdítását maga a kormány szükségesnek nem tartja.

Nem csupán egyéni érdek, de országos közgazdasági érdek teszi az erdészeti kar hazafias kötelességévé, hogy az eddigi türelmes szerénységgel egy pillanatra szakítva, egy akarattal, a régi kollegiális összetartással követelje a maga részére az állami tisztviselők sorában azt a helyet, amely főiskolai képzése és gyakorlati hivatásának fontosságánál fogva is méltán megilleti és amely nélkül a társadalomban és a közvéleményben sem küzdheti ki magának azt a tekintélyt, amelyre elvitázhatatlanul fontos nemzeti feladatának teljesítéséhez feltétlenül szüksége van.

Ha a kormány az államerdészeti tisztviselők tehermentesnek éppen nem mondható fa- és földjárandóságát olyan számbavehető jövedelemnek tekinti, amely a státuszrendezés előnyeiből az erdészeket kizárni alkalmas: úgy kész a beszercei erdőigazgatóság és állami erdőhivatal erdészeti tisztviselői kara az eddig is csak mellőzésünket elősegítő ezen járandóság tehermentes részéről a kilátásba helyezett státuszrendezésért cserében lemondani.

Ezt az egyhangu véleményt az értekezlet azon jelentéssel emeli határozattá, hogy azt tárgyalás, elfogadás és hasonló határozathozatal végett megküldi az összes állami erdőhatóságoknak és a földművelésügyi minisztérium erdészeti tisztviselőinek azzal az indítvánnyal, hogy a további teendők megbeszélése végett Budapesten az Országos Erdészeti Egyesület székházában folyó évi szeptember havában hívassék össze egy országos nagygyűlés, amelyen jelenjen meg minden szaktársunk, aki csak teheti, de minden erdőhatóság legkevesebb két taggal feltétlenül képviseltesse ott magát, mert kielégítő eredményt csak akkor várhatunk, ha a sérelmünk orvoslásán és jogos kívánságunk teljesítésén fáradozó illetékes tényezőket az országos gyűlés egyértelmű imponáns megnyilatkozása támogatja.

Az értekezlet legcélszerűbbnek tartja — s ezért indítványozza is, hogy mivel a minisztériumban levő szaktársainknak leginkább módjában van a nagygyűlésre legalkalmasabb idő megállapítása: vállalják magukra a nagygyűlés összehívásának feladatát azon kívánságunk figyelembe vételével, hogy az ügy sürgősségére való tekintettel a gyűlés szeptember havában feltétlenül megtartassék.

A beszercei m. kir. erdőigazgatóság és állami erdőhivatal erdészeti tisztviselői.

A felhívás utolsó szakaszában foglalt az a kívánság, hogy a mozgalom élére a minisztérium erdészeti személyzete álljon, közel fekvő okokból lehetetlen. Ily mozgalom csakis a vidékről indulhat ki és a külső tisztviselők köréből kell annak illetékes vezért keresni. A mai közlekedési viszonyok között a vidékről sem nehéz a mozgalmat intézni.

A besztercei tisztikar felhívása alapján a mozgalomhoz való csatlakozását tudatta a kolozsvári, máramarosi, ungvári és gödöllői kincstári erdőhatóságok tisztikara, mely azonban a fa- és földjárandóságot teherrel járó illetménynek tartja, amely a létszámrendezéssel kapcsolatba nem hozható.

Főfontosságú dolognak tartjuk, hogy a mozgalom mielőbb illetékes vezért nyerjen, aki körültekintéssel, de gyorsan szervezze az erdőtisztek tervbevett gyűlését, amely arra hivatott, hogy jogos kívánságaik kiküzdésében jelentős szerepet vigyen.

Felmerült az Országos Erdészeti Egyesület által tartandó rendkívüli közgyűlés eszméje is; ezuttal is, mint ezelőtt négy évvel *Márton Sándor* m. k. erdőmester tett erre vonatkozó indítványt. Az egyesület elnöksége azonban a fennforgó viszonyok mérlegelése alapján e kívánság teljesítését nem találta az ügy érdekében állónak. Amidőn ugyanis *Márton Sándor* indítványát m. hó 23-iki kelettel megtette, a besztercei tisztikar gyűlésre vonatkozó felhívását már kibocsátotta volt s nem lett volna czél-szerű ily körülmények között az állami erdőtisztek saját érdekeik megvédésére hivatott, természetszerű mozgalma mellett az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlését is összehívni. A rendkívüli közgyűlés megtartásának továbbá az lett volna a következménye, hogy ezen időpontig, vagyis legalább szeptember közepéig az egyesület az erdőtisztek érdekében akcióba nem léphetett volna, nehogy a vezetőség a közgyűlés határozatának, bár csak apró részletkérdésben is, prejudikáljon.

A jelen helyzetben azonban az egyesület gyors közbelépése szükséges, amely az 1909. évi államkötségvetés minisztertanácsi tárgyalását is megelőzi. Tényleg gondoskodás történt, hogy az egyesület felterjesztése már szeptember első napjaiban rendeltetési helyére jusson. Az elnökség úgy véli az erdőtisztek ügyét legjobban előmozdíthatni, ha az egyesület felterjesztésével lehető gyorsan fordul a kormányhoz.

A létszámrendezés körüli mozgalom történetéhez tartozóan még azt tartjuk felemlitendőnek, hogy a Magyar Hírlap m. hó 20-án megjelent száma kimerítően foglalkozik az erdőtisztek ügyével.

A tharandi erdészeti akadémia évkönyve a füst- károkról.¹⁾

Ismerteti: *Zivuska Jenő.*

A tharandi évkönyv mintegy négyszázharmincz oldalnyi terjedelemben értekezik azon óvó- és rendszabályokról, melyeket a füstkárok ellen általában a növényzet, de főleg az erdőgazdasági növények védelmére foganatosítani kellene. Magának a műnek terjedelme, az a pontos és szigorú részletesség, amelylyel a tudós szerző, dr. *Wislicenus* tárgyát minden vonatkozásában kidolgozni igyekszik, már önmagában is eléggé jelzik, hogy itt az erdőgazdaságot mélyen érdeklő kérdés megvitatásáról van szó. *Wislicenus* ugyanis azokat a nagyméretű károsításokat teszi vizsgálódása tárgyává, amelyeket a gyártelepek mérgező füstje a német gyáripár folytonos terjeszkedése mellett a növényi vegetáció élő szervezetében okoz. Ha tekintetbe vesszük, hogy e kérdésnek gyáripárunk remélhető fellendülése után — aminek különben csak örvendhetünk — nálunk is gyakorlati jelentősége lesz, sőt tudomásunk szerint már volt is,²⁾ úgy nem végzünk talán felesleges munkát, ha *Wislicenus* tanulmányát lapunkban részletesebben ismertetjük. Könnyebb áttekinthetés céljából előrebocsátjuk és rövidre fogott kivonatban közöljük *Wislicenus* eszmenetét.

A szerző először is a füst által okozott károk mibenlétét állapítja meg s leírja azok terjedelmét Szászországban, más német tartományokban és Angolországban, mint par excellence iparos-államokban. Kifejti a gázok mérgező hatásának vegytani okát, a növényeken létrehozott kóros elváltozások tüneteit, végül a füstkárok különböző neveit. Miután így határozott körvonalak közé fogva, tisztán felállította megvitatandó tételét, három kérdést vet fel magában, amelyek mind a szóbanforgó baj orvoslását célozzák. Először is azt kérdi *Wislicenus*, hogy miféle körülmények okozzák és segítik elő a füstkárok különösebb elharapódzását és melyek

¹⁾ Über die Grundlagen technischer und gesetzlicher Massnahmen gegen Rauchschiäden. Von Prof. Dr. H. Wislicenus.

²⁾ A selmeczi kincstári ezüsthohót perelték be a szomszédos erdők birtokosai, mivel annak mérges kéményfüstje a fákat beteggétette, sőt el is pusztította.

mérséklik roncsoló behatásukat? Másodsorban azt veti fel, hogy vajjon eddig mily természetes és mesterséges intézkedéseket tettek a baj orvoslására s hogy a jövőben mily rendszabályok volnának ajánlatosak? E második fejezet képezi a tanulmány derekát, legjelentősebb s így legalaposabban kidolgozott részét is. A szerző, amint alább látni fogjuk, kimerítően foglalkozik a védelem feladataival, amelyeket egyrészt a védekezésre szoruló erdőgazdaság volna hivatva megoldani és amelyek másrészt a kárt okozó iparágakra hárulnának. Az előbbieket Wislicenus természetes óvintézkedéseknek, az utóbbiakat mesterséges vagy technikai óvrendszabályoknak nevezi. A munkának zárófejezeteként végre azt a kérdést hányja-veti meg a szerző, hogy az állam törvények és rendeletek útján mennyiben foglalkozott a baj elhárításával vagy mi volna jövőre nézve eziránt a teendője?

Füstkárok, a növényekben a gyárak gáztermékei, hamueső és korom által okozott károsítások ott jelentkeznek és terjednek, ahol a külhatás iránt érzékeny növényzet közelében ipari telepek vagy csak egyes ipari művek keletkeznek, de a kár meggátlására semmi különös technikai intézkedések nem történtek. Ellenkező esetben a füstkárnak ugyan nem teljes kimaradását, de jelentékeny csökkenését tapasztalhatjuk. Wislicenust a saját szász hazájában észlelt pusztulás ösztökélte a káros ipari gáztermékek tanulmányozására, ámbár tudomása szerint Európa más iparüző államaiban is előfordultak hasonló jelenségek. Szászországban — amint köztudomásu — a mező- és erdőgazdaság, de a gyáripar is egyaránt virágzanak. Az utóbbi évtizedekben, különösen az ország déli részében, a gyáripar a vasutal együtt mindinkább előrenyomul a szász Érczhegység fenyőerdeinek szívébe. Mivel pedig ez az ipartelepítés a vizierő és az utak felhasználása végett éppen a termékeny völgyekben történt, az erdő- és mezőgazdaságnak okozott füstkárok a közjólét kérdésévé kezdtek kinőni. Az ügy annál is inkább alkalmoszerűvé vált, mert az ipari gázoknak pusztító hatásáról megfontolandó tapasztalatokkal szolgált nemcsak Németország más vidéke is, de különösen Belgium és Anglia. Mióta itt a kőszén ugyszólván közéleti jelentőségre vergődött, mérges gáztermékeivel történelmi nevezetességű rombolást vitt végre. A nagy angol ipari városok, pl. Manchester és Liverpool közelében a

növényzet teljesen kipusztult. A tudományos probléma érdekessége mellett saját hazájuk, népük érdeke hajtotta hát a német tudósokat, hogy az ugynevezett füstkárok természetét, orvoslását vizsgálódás tárgyává tegyék. Többen derekasan neki is fogtak, mint Stöckhardt, a tharandi Schröder, Freytag, a freibergeri Winkler és végül az, akinek művével jelenleg foglalkozunk, Wislicenus.

E probléma megfejtésével nagyon sokan bajlódtak, de inkább tisztán tudományos szempontból, mint a gyakorlati alkalmazás kedvéért, úgy hogy az erdőgazdaság sajátos igényeire csak a legujabb időben voltak tekintettel. De ezek a vizsgálódások, mint ahogy új feladatok megoldásánál történni szokott, még korántsem mentek a tévedésektől, túlzásoktól. A füstkárok szórványos jelenségéből egyrészt a növényzetnek fokenként beálló depravációját jósolgatták, másrészt olyan helyen is kárt akartak felfedezni, ahol — legalább a gyakorlat szempontjából — arról beszélni sem lehet. A botanikusok, de még az erdészek is, akik újabban a gyárfüst mérgező hatását tanulmányozták, a dolgot kelténél sötétebben látják. Így a német botanikusok és növény-pathologusok egy csoportja abban a hiszemben van, hogy a növény életműködésében, anyagcseréjében a gyárfüst már akkor is jelentékeny zavarokat okozhat, mikor a füst okozta betegség még külső jelekben egyáltalán nem nyilatkozott. Hát ez a tétel a növénykórtani és a vegytani kísérletek révén tökéletes beigazolást nyerhet, de az erdőgazdaságot közvetlenül csak akkor fogja érdekelni, ha ez a „láthatatlan füstkár“ a fás növények évi növedékének kimaradását vagy csökkenését idézné elő.

Azt már azonban határozott túlzásnak kell tekintenünk, ha egyes tudósok a légkör folytonosan fokozódó gázfertőzéséből egész országok növényzetének elpusztulására következtetnek. Szerintük a mindig szaporodó gyárok mérges gázokkal, főként kénesavakkal telítik meg a levegőt, úgy hogy ez a növényzet, különösen a koniferák táplálására alkalmatlanná válik. Ennek a fertőzésnek áldozata volna a jegenyefenyő is, mely elterjedésének északi határán csakugyan pusztulásnak indult. De hát ez kicsinyeskedő, fölösleges aggodalom. Mert ha meggondoljuk, hogy például Szászország mai ipari fejlettsége mellett annak légkörében az ártalmas savak többlete mindössze csak 0.00000411 százalékot

tesz ki, úgy bátran elmondhatjuk, hogy a természet egyetemes, nagy egészségével szemben az ember kártevősei merőben tehetetlenek.

Wislicenus szerint, ami egyedül is helyes, a füstkároknál csak a *helyi levegőmérgezés* jöhet tekintetbe, t. i. az olyan, mely a kárnak kitett növényzet közelében történik. Amint az emberi szervezetre a gyárfüst koromja és az általa felszívott vegyületek (szén-sav, pyridinaljak, cyan- és rhodanvegyek) veszedelmesek, a *növényeket főleg a füst savas gázai és savvegyületei támadják meg*. Kísérletileg megállapított tény ugyanis, hogy a füst szilárd alkotórészei, mint a korom és a hamu, a növényzetnek nem ártanak. A füst kártékony elegyrészei közt a kénsavas vegyületeket kell a főellenségnek tekintenünk, de ezek mellett a többi savak, mint a SO_2 , SO_3 , HCl , HNO_3 , HF , SiF_4 és a H_2SiF_6 is jelentékeny szerepet játszanak. A fluorhydrogénsavak káros hatására először Schmitz-Dumont¹⁾ hívta fel a figyelmet s amint Wislicenus kísérletei igazolták, az ipari gázok fluorvegyületei, mint a fluorsilícium, fluorhydrogen stb. tényleg a növényzet legveszedelmesebb ellenségei közé tartoznak.

Ezek a mesterséges anyagok aztán nemcsak különféle mértékben, hanem különféle módon is hatnak. Egy kis üvegygár például, amely sulfátok és fluorvegyületek összeolvasztásával foglalkozik, összehasonlíthatatlanul károsabb lehet a növényzetre, mint egy nagy szóda-, vagy hamuzsirtelep. A gáznemű kénes savak hatása továbbá egészen elüt a vízben oldható (hygrophil) ásványsavakétól. A hygrophil savak ugyanis (SO_3 , H_2SO_4 , HCl , HNO_3 , HF , H_2SiF_6 és SiF_4) a füstforrástól számítva nem érzetik olyan messzi a hatásukat, mint a kénessavak, ámde amennyivel kisebb észlelhető hatásuk köre, annyival erősebb az intenzitásuk. Ha ezek a növények asszimiláló felületeit nagyobb mértékben megtámadják, úgy a füstnek legkeményebben ellentálló lomb- és tűlevelű fánemeket is tönkre teszik. A fák szervezetében *akut bántalmakat* hoznak létre. A kénessavak ellenben nagy távolságra ömölnek szét s a növények légző szerveibe jutnak mint mérges gázok. Hatásuk az *idült betegség* tüneteit mutatja, különösen, amint már említettük, az érzékenyebb koniferákon.

*

¹⁾ Tharander forstl. Jahrbuch, Band 46. (1896).

Ha már most így nagyjából tisztában vagyunk a füstkárok okaival, önkénytelenül az a kérdés ötlík eszünkbe, hogy ugyan mi segíti elő, vagy mi korlátozná e károk elharapódzását? Wislicenus úgy találta, hogy a következő tényezők játszanak itt fontos szerepet.

Először is *maguk a fásnövények* különböző fokú ellentállásra képesek a füst savaival szemben. Közös jellemvonásuk csupán az, hogy minden növény a lombfakadás és a virágzás idején a legérzékenyebb a baj iránt, tehát tavasszal, a tenyészeti idő első felében. Általános megfigyelés az is, hogy a koniferák sokkal hamarabb áldozatul esnek a kénessavak, még pedig a hígított kénessavak hatásának is, mint a lombfaneműek, amelyeken észlelhető elváltozást csak sűrített kénessav, vagy erős hygrophilsavak idézhetnek elő. Utóbbiakkal szemben lombosodás idején különösen a bükk nagyon érzékeny. Azt mondhatni, hogy idült lefolyású mérgezési tüneteket csaknem kizárólag a fenyőféléknél, kivált lucz- és jegenyefenyő állabokban található, míg akut bántalmak úgy a tűlevelűeknél, mint a lombfaneműeknél, tulnyomólag a bükknél fordulnak elő. A lombfák nagyobb ellenállóképessége miatt ma már a száz ipartelepek környékén csakis ilyen fanemeket tenyésztenek.

A *környezet* is fokozza vagy csökkenti a fák ellenállását, amennyiben a tenyészetre általán jótékony vagy hátráltató befolyást gyakorol. Így elsősorban a talaj. Ennek fizikai és vegytani alkata, víztartalmának rendellenes ingadozása, a víztulbőség vagy szárazság, leginkább ez az utóbbi, mind, de mind prediszponálják a növényzetet a füst által okozható megbetegedésre. A környezetet alkotó tényezők közt fontos szerepet játszik továbbá a levegő és a fény. A levegő hőmérséklete és abszolút víztartalma nem önmagában, hanem más tényezők kíséretében hat a növény füstérzékenységére. Újabb növénytani kutatók ugyanis, mint Blackmann és az angol Mathaei kimutatták, hogy a kedvező hőmérsékleten felül a növényi asszimiláció csökken, a füstérzékenység pedig egyenes arányban nő vagy hanyatlik az asszimilatív képességgel. Hanem annál nagyobb szerepe van a levegő viszonylagos víztartalmának és a csapadékoknak, melyek a tengerszín feletti magassággal növekszenek. Mivel a csapadékok a füstgázo-

kat, mielőtt azok eléggé szétoszlottak volna, a növényzetre verik vissza, a füstkároknak előmozdítói lesznek. A levelekre tapadt eső, dér és hó maguk is nagy mennyiségben nyelik el a füst savas alkotórészeit, különösen ha a füst már vízgőzzel keveredett. A talajnedvesség és a levegő víztartalma tehát ellenkező irányban hatnak. Száraz levegőben a növény sokkal ellenállóbb, mintha légzése a nedves légkörben akadályozva van.

Mivel a levegő, illetőleg annak áramlásai viszik el a mérget a füstforrástól a növényig, természetes, hogy *a légáramlások, a szelek* is nagy jelentőséggel bírnak a tárgyalt esetben. Sajnos, hogy a légáramlásoknak a füstkárral való összefüggését gyakorlatilag még senki meg nem vizsgálta s e téren tisztán elméleti hozzávetésekre, Isaachsen norvég mérnök tanulmányára vagyunk utalva.¹⁾ E tanulmányból azonban néhány adat értékesíthető a gyakorlati élet számára. Eszerint szélcsendben rendkívüli lassúsággal történik a füstgázok ritkulása, ámde ezzel szemben a szélcsend azt az előnyt biztosítja, hogy ilyenkor a füst eleven erejénél és a felhajtásnál fogva temérdek forró gázt emel a magas légrétegekbe, ami a környék vegetációjára nézve — legalább síkföldön — hathatós védelmet jelent. Hegyvidéken, mély katlanokban, völgyekben azonban a szélcsend a gázok mérgező hatását egyáltalán nem enyhíti, különösen ha a füstforrás a völgy mélyén áll és annak szélei fölé nem emelkedik. Az ártalmatlan gázok a lehűlés után nehezebbek lesznek, mint a levegő; a szűk völgyekben megülednek s oly sűrűségi fokot érhetnek el, hogy veszedelmesebbek lesznek, mintha azokat a szél egyenesen a növényzetre fujná. A vízszintes légáramlások, azaz szelek, bár ennek a felületes szemlélet ellentmond, a füst tovaszállításával sokkal több bajt okoznak, mint hasznot. A szelek kétségkívül szétszórják, megritkitják a gázokat, de ugyanakkor a legkészségesebben viszik el a mérget a füstforrástól a növényekig. A szelek káros közvetítése ellen az erdőt az erdőszéli fák pásztája védelmezheti meg, ha ugyan a szél nem rézsutosan és felülről áramlik rája. Ezért hát mindenesetre téves intézkedés, ha erdőkben vagy erdők közelében a gyárkéményeket magasra építik.

¹⁾ Über das Verhalten der Schornsteingase nach dem Verlassen des Schornsteins. Verhandlungen des Vereins zur Beförderung des Gewerbefleißes. S. 81—169, Berlin 1902.

A klimatikus ható tényezők közt végül a *fényt* kell megemlítenünk. Már Schröder¹⁾ és Hartig²⁾ észrevették, hogy a kénessavak hatása a fényerősséggel növekszik, fogytával apad. Téli időben, gyér megvilágítás mellett kénessavak még fokozott kéntartalommal sem idéztek elő fiatal luczfenyőkön kórtüneteket, míg a nyári napfényen hasonló külbehatás alatt elpusztultak.

A természeti tényezők — növényzet, talaj, levegő stb. — felsorolása után magának a kárt okozó bajnak, a *füstforrásoknak* vizsgálatára tér át Wislicenus. Mikor ártanak leginkább a gázok, milyen állapotban és milyen vegyi összetétel mellett? Kétségtelenül fontos körülmény, hogy a füstforrás milyen távolságra fekszik a növényzettől, valamint az is, hogy a füstöt a szokásos szél milyen irányba viszi, de érdeklődésünket az ártalmas gázok természetére kell terelnünk, mert hiszen abban rejlik a baj gyökere. A gázok mennyisége inkább térbeli kiterjedésben hat, mint intenzitás tekintetében. Itt jelentékenyebb szerepet játszik a gázok minőségi és mennyiségi összetétele, elsősorban telített vagy ritkított állapota. A telítettség alatt azt a viszonyt értjük, melyben a káros alkatrészek a füstgázok relative ártalmatlan alkatrészeihez állanak. Ez a viszony azért nagyfontosságú, mert minél több savas alkatrészt tartalmaz egy köbczentiméter füstgáz, annál nehezebben fogja azt a szél megritkítani, annál nagyobb ut és hosszabb idő szükséges, hogy a gázok ereje elvévessék. Hogy e törvényszerűség gyakorlati értékét megállapítsák, többen kísérleteztek különféle növényekkel, kivált fiatal luczfenyővel, amelyeket a savas gázok maró hatásának tettek ki. Stöckhardt és Schröder azt találták, hogy egy téregységnyi kénessav millió téregységnyi levegőben, ha 60 nap alatt 235-ször tették ki a luczfenyőt a füst hatásának, a fákon idült betegség tüneteit okozza. Wislicenus szerint ugyanilyen tünetek jelentkeznek, ha fiatal luczfenyők az egész tenyészeti idő alatt 500,000 téregységnyi közömbös gáz mellett egy téregységnyi kénessav hatásának vannak kitéve. Mivel azonban a szabad természetben, vagy mondjuk a gyakorlatban a növényzet ilyen tartós és rendszeres füsthatásnak kitéve soha sincs, azt mondhatjuk, hogy

1) Beschädigung der Vegetation durch saure Gase. S. 76. (Berlin 1883. P. Pary).

2) Forstlich-naturwissenschaftliche Zeitschrift 46. (1896), S. 252.

anövényeken a kísérlet által létrehozott tünetek csak kétszer, sőt háromszor akkora savkoncentráció mellett fognak fellépni. Kerekszámban tehát a mérges gáznak úgy kell a felhígító levegőhöz aránylania, mint 1-nek a 200,000-hez, hogy káros hatását elveszítse. Ha ez az arány a gázok előnyére változik, akkor azok már veszedelmet hoznak a növényzetre. Ha például 1 téregységnyi kéndioxid 100,000-nyi levegőben hat a luczfenyőre, úgy néhány hét lefolyása alatt azon súlyos károkat észlelhetünk; ha a telítési arány 1: 10,000-hez lesz, akkor a fiatal, erős lucz néhány nap alatt, 1: 2000-hez arány mellett pedig rövid pár óra múlva menthetetlenül elpusztul. Pedig ez az utóbbi telítettség felel meg a közönséges kőszén-gáz összetételének, *mielőtt* a kürtőből kilépne.

Wislicenus erős hygrophil savakkal is tett kísérletet, amelynek eredményeként megállapította, miszerint a sósav viszonylag legkisebb, a kénsav közepes, a fluorhydrogénsav és annak változatos legnagyobb akut károkat idéznek elő.

E fejezet végén egy táblázatban részletes kimutatást közöl Wislicenus az ártalmas gázokat termelő gyárakról, az ártó gázokról, illetőleg azok telítettségi százalékaról, amely százalékon felül már veszedelmesekké lesznek. E kivonatos ismertetésnek nem lehet feladata ily részekbe hatoló táblázat közlése, sem az aszerint összeállított példák felsorolása, azonban nem mulasztjuk el, hogy a fő- és végső eredményeket itt közöljük. A káros füstforrásnak három csoportját különböztethetni meg:

1. Városok, ipartelepek, vasutak kőszén üzei. Ezek a hígított kénessavakkal hatnak, főként idült növénybetegségek előidézői, azért a legveszedelmesebbek. (Gőzkazánfüst, lakóház-füst).

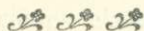
2. Ipari telepek erősen telített kénsav-gázokkal. (Rézpörkölők, sulfitecellulose-gyár, üvegyár, ultramarin-gyár).

3. Ipari telepek erős ásványi savakkal. (Téglagyár, agyagipar- és zománcz-gyár, alkáli- és hyperphosphat-gyár, salétrom-és robbantószer-gyár).

Érdekesnek, de hasznosnak is véljük megemlíteni, hogy a vasuti gőzgépek füstje nem tartozik a nagyobb pusztítást okozó füstfajták közé. Ugy lomb, mint tülevelű erdőben csak 100 méter mélységű pásztán okoz, csekély akut, de az egész növényi

szervezetet soha meg nem támadó károkat. E különlegesség abból magyarázható meg, hogy a füstforrás itt mozog, tehát a füst ritkulását maga is elősegíti, másrészt pedig abból, hogy a gőzgép füstje, amint Thörner¹⁾ már 1889-ben kimutatta, csak kénsavat tartalmaz, de kénessavat nem. (Folytatása következik.)

Tanulmány az erdőértékszámítás köréből.

Irta: Szabó Endre, m. kir. erdőgyakornok.

(Folytatás.)

Már most levezetett képleteink (lásd a II. és a VIII. alattiakat) használhatóságát, illetve a hozzájuk fűzött kettős célunk elérésének lehetőségét egy példa (alábbiakban részletezett két feladatának) megoldása kapcsán óhajtom megvilágítani.

Például: vegyünk fel egy fenyőszálerdőben kezelt gazdasági osztályt; az ezt meghatározó állandók legyenek a következők:²⁾

1. az összerdőterület = 12.000 k. hold;
2. a valóságban alkalmazott vágásforduló éveinek a száma:
 $f = 120$ év;
3. az évi vágásterület = 100 k. hold;
4. a becsült évi fahozam k. holdanként = 334 tm^3 , még pedig ebből épületi haszonfa = 302 tm^3 (I. osztályu $297 \cdot 1 \text{ tm}^3$; II. osztályu $5 \cdot 2 \text{ tm}^3$) és lágú tűzifa = 32 tm^3 ;
5. a felújítások és erdősitések (ide beszámítva gondolván úgy a vágásterületek felújítását, mint a tisztások és hézagos fiatalosok pótlását is) őrzéssel együtt évenként és k. holdanként: $C = 12$ koronát igényelnek;
6. az örökös évi kiadás kitesz évenként és k. holdanként $\delta = 3$ koronát;

¹⁾ „Stahl und Eisen“, 1889. Nr. 10.

²⁾ Az 1—9. tételszám alatt felsorolt állandókat egy a 600—1300 tengerszin feletti magasságban és közepes minőségű termőhelyen nőtt gazdasági osztálynak időszaki erdőgazdasági számolójából és kiegészítő munkálataiból, illetve erdőgazdasági tervének segítségével állítottam össze. Szerző.

7. vegyük fel az erdőtalaj csereértékét, melyet a faállomány letakarítása után annak eladásából kapnánk $T_e = 50$ koronának k. holdanként;

8. az évi tiszta jövedelem k. holdanként $j = 12.11$ korona, a következő tőárakkal¹⁾ számítván:

I. osztályu épületi haszonfa tm^3 -ént ... à 6.00 korona

II. " " " " " " ... à 3.80 "

és a lány tűzifa tm^3 -ént ... . à 0.70 "

ugy, hogy a 4. alatt részletezett évi fahozam értéke a következő módon alakul:

az I. osztályu épületifa értéke $297.1 \times 6 = 1782.6$ kor.

a II. " " " " $5.2 \times 3.8 = 19.76$ kor.

a lány tűzifa értéke .. .. .. $32.0 \times 0.7 = 22.4$ kor.

Összesen ... .. 1824.76 kor.k.hold.

és mivel az évi vágásterület — a részletes főhasználati terv szerint — *annyi mint 100 k. hold*, következésképpen gazdasági osztályunk évi nyers (brutto) jövedelme $= 1824.76 \times 100 = 182.476$ korona, ebből levonván gazdasági osztályunk igényelte évi kiadás összegét, eredményül kapom a kérdéses gazdasági osztályunknak évi tiszta (netto) jövedelmét: J -t. A gazdasági osztály évi kiadásai a következők: 1. a részletes főhasználati terv szerint évenként beerdősítendő legalább $= 88$ k. hold, ennek beerdősítési költsége $= 88 \times 12 = 1056$ kor.; 2. u. n. évi örökös kiadása, mivel $\bar{o} = 3$ kor. és mivel az erdősült terület 12.000 k. hold, következésképpen gazdasági osztályunknak az évi erdősítési költségén kívül, évi örökös kiadása $= 12.000 \times 3 = 36.000$ kor.; e kettő összege $= 1056 + 36.000 = 37.056$ kor., melyet levonva a brutto jövedelemből:²⁾

1) A mult század utolsó évtizedének elején fennállott tőárakat, valamint az ugyanakkor szokásban volt választékolási módot választottam ki példának.

Szerző.

2) Az előzők értelmében ezuttal is eltekintettem az előhasználatok nyújtotta jövedelemtől, miután ez az évi nyers jövedelmet, illetve az évi tiszta jövedelem nagyságát — a főhasználatok nyújtotta jövedelmek egységnyi tőárainak megváltoztatása nélkül — öregbiti, lévén a szigoru tartamos gazdaságban kezelt gazdasági osztály évi nyers jövedelmének a képlete: $V_f + \sum_{i=a}^q B_i$, ahol $V_f =$ az f -dik évben értékesített főhasználatnak eladási értéke és $B_i =$ az i -dik évben

182.476

37.056

a maradék ..... 145.420 kor. = a gazdasági osztály évi tiszta jövedelmével = J -vel, ebből esik gazdasági osztályunk egy k. holdjára = $145.420 : 12.000 = 12.11$ kor. = j ;

9. például választott gazdasági osztályunk összes álló fatömegének értéke, illetve fakészletének eladási értéke: $Sz_k = 9,932.448$ kor., a 4-dik tételszám alatt részletezett tőárak és választékolási mód számbavétele mellett, megjegyezvén, hogy a tavaszi állapotot vettem számításba, helyesebben: a fakészletünk eladási értékének kiszámításakor a számítási pontot az év elejére helyeztem, mert ez az a tőke, mely az év végéig kamatját, mint évi járadékát, nekünk behajtja.

Sz_k idézett mérőszámát igazolandó, röviden vázoljuk kiszámításának menetét, dacára annak, hogy álló fatömegek, mint korfokok, eladási értékének, mint tőkének, kiszámítása nem vág szorosán véve értekezésünk körébe, mindazonáltal szolgáljanak utbagazításul a következők:

Számításunk kiindulási pontját képezi az a tétel, hogy gazdasági osztályunk összes álló fatömegének eladási értéke, az azt alkotó korfokok eladási értékeinek mennyiségáni összegével azonos, amely értékeknek kiszámítása és ezt követő összegezése csak egy, az e célra összeállított ugynevezett értéktáblázat alapján lehetséges és amely értéktáblázatban kell, hogy fel legyenek tüntetve a kérdéses gazdasági osztály korszaki (10—10 vagy 15—15 év alatt létrejött) fatömeggyarapodása és ugyanezen idő alatt létrejött eladási értéknövekedése is korfokkonként elkülönítve.

értékesített előhasználatnak eladási értéke és ugyanezen gazdasági osztály évi tiszta jövedelmének a képlete = $\left(V_f + \sum_q^{i=a} B_i \right) - C - f. \bar{o}$, azaz $J =$ (nyers jövedelem) $- (C + f. \bar{o})$, ahol $C =$ az évi erdősisítés költsége és $f. \bar{o} =$ az örökös évi kiadások évenként befektetett összege, megjegyezvén, hogy f nem más mint a kérdéses gazdasági osztály összes álló fatömege által elfoglalt terület, amely a jelen esetben = 12.000 k. hold, mivel az évi vágásterület = 100 k. hold és a vágásforduló éveinek a száma = 120 év, e kettő szorzata 600 k. holddal kevesebb, mint az összterület. Ezt a különbözetet foglalják el azok az utak, műépítmények stb., amelyek jókarban tartása a kezelés költségeivel együtt az erdősült területek egy k. holdját évenként $\bar{o} = 3$ koronával terheli meg. Szerző.

A korfokéveinek száma	I. osztályu			II. osztályu			Tüzifa kat. holdan- kénti			Az <i>n</i> -éves álló fatömeg	
	épületi haszonfa kat. holdankénti									eladási ér- téke egész- ben kat. hol- danként	
	fa- tömege	eladási ér- téke tm^3 -ént à 6 K		fa- tömege	eladási ér- téke tm^3 -ént à 3·8 K		fa- tömege	eladási ér- téke tm^3 -ént à 0·7 K			
	<i>n</i>	tm^3 -ben	korona	fill.	tm^3 -ben	korona	fill.	tm^3 -ben	korona	fill.	korona
10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	—	—	—	—	—	—	40	28	—	128	—
30	—	—	—	23	87	40	92	64	40	151	80
40	—	—	—	67	254	60	119	83	30	337	90
50	—	—	—	119	452	20	134	93	80	546	—
60	18	108	—	145	551	—	147	102	90	761	90
70	101	606	—	99	376	20	132	92	40	1074	60
80	171	1026	—	57	216	60	117	81	90	1324	50
90	221	1326	—	31	117	80	100	70	—	1513	80
100	252	1512	—	18	68	40	77	53	90	1634	30
110	277	1662	—	10	38	—	55	38	50	1738	50
120	297·1	1782	60	5·2	19	76	32	22	40	1824	76

Egy ilyen értéktáblázatot közlök itt mellékelten (lásd I. sz. táblázat), melyet használjunk fel például választott gazdasági osztályunk összes álló fatömegének fölbecslésére és illetve értékelésére, miután ezen táblázat számadatait egyfelől a számítás alapjául felvett tőárak és választékolási mód (lásd a 4. tételszám alattiakat) alapján, másfelől a példának vett gazdasági osztály fatermési táblája számára gyűjtött adatok, valamint a vágásokban elért eredmények egybevetése után állítottam össze; megjegyezvén, hogy I. alatti táblázatunkban a 10, 20 és így tovább 120 éves korfok fatömegének és illetve értékének kiszámításakor a számítás alapjául felvett számítási időpont őszre, azaz az év végére helyeztetett, következésképpen, hogyha a fentiek értelmében gazdasági osztályunk fakészletének, illetve az azt alkotó egyes korosztályok készletsorainak eladási értékét az év elejére akarjuk kiszámítani,

szükségessé vált, hogy az I. számú táblázat öszre vonatkoztatott adataiból a tíz éves évi folyónövedékek értékeit levonván, a tavaszi állapotot is feltüntessük.

Kérdéses gazdasági osztályunk az év elején (tavasszal) állva maradt összes fatömegének eladási értékét korfokonként, illetve területegységenként, valamint 10—10 korfokot tartalmazó korosztályonként szétválasztva, az alábbi táblázatban közlöm (lásd a II. sz. táblázatot).

Ez utóbbi táblázatunk segítségével, valamint a következők ismételt feljegyzése után, hogy $f=120$ év; az évi vágásterület $=100$ k. hold; az összerdőterület $=12.600$ k. hold; úgy hogy: $12.600 - 120 \times 100 = 600$ k. holdat tesz ki az erdő belsejében fekvő utak, patakok s a többiek összterülete és az erdősült terület $=12.000$ k. hold, továbbá II. számú táblázatunk utolsó sorából kiolvassván azt, hogy 120 éves vágásforduló alkalmazása mellett gazdasági osztályunk összes állva maradt fatömegének kat. holdanként vett átlagos eladási ára $=827.704$ K, Sz_k mérőszáma önkényt kiadódik. Ugyanis Sz_k nem lehet más mint: $Sz_k = 827.704 \times 12.000 = 9.932.448$ K.

I. Feladat.

Legyen megadva egyfelől a főhasználat nyújtotta termelvények választékolási módja és a nyerendő választékok tőrainak mérőszámai (lásd a 4. tételszám alattiakat), másfelől az évi vágásterület nagysága; kérdés, ha az adottaknak megfelelőleg az évi tiszta jövedelem: $J=145.320$ K, hogy gazdasági osztályunk jövedelmezőségének mérőszáma, azaz az erdőgazdasági kamatlábja: p mekkora?

Megoldás.

$$\text{VIII.} \quad \dots \quad 1.0 p^f = \frac{J \cdot (J + f \cdot \ddot{o})}{J \cdot (T_e + C) + \ddot{o} \cdot (Sz_k + f \cdot T_e)} + 1,$$

megszorozván a számítás egyszerűsítése kedvéért: az egyenlőség jobboldalán fekvő törtnek úgy számlálóját, mint nevezőjét: $\frac{1}{J}$ kifejezéssel:

II. sz. táblázat. Az álló fatömeg értékének táblázata.¹⁾

A korfok éveinek száma	Az n éves korfok álló fatömegének kat. holdanként vett eladási értéke				A 10—10korfokot tartalmazó korosztály álló fatömegének átlagosan vett eladási értéke kat. holdanként tavasszal	Az elől álló n évek, mint vágásfordulónak megfelelő összes álló fatömeg eladási értéke kat. holdanként tavasszal			
	a vágások idejekor ősszel		a vágások idejét megelőzőleg tavasszal			korona	fillér	korona	fillér
	év	korona	fillér	korona					
1 10	· · · ·	· · ·	· · · ·	· · ·	10 k. hold á	—	· · · ·	· · ·	
11 20	· · · · 28	· · · —	· · · · 25	· · · · 20	" " 12	60	· · · · 6	· · · 30	
21 30	· · · · 151	· · · 80	28 139	— 42	" " 83	71	· · · · 32	· · · · 10 ^{·3}	
31 40	· · · · 337	· · · 90	751 319	80 29	" " 235	54 ^{·5}	· · · · 82	· · · · 94 ^{·5}	
41 50	· · · · 546	· · · —	337 525	90 19	" " 431	54 ^{·5}	· · · · 152	· · · · 68 ^{·2}	
51 60	· · · · 761	· · · 90	546 740	— 31	" " 643	15 ^{·5}	· · · · 234	· · · · 42 ^{·8}	
61 70	· · · · 1074	· · · 60	761 1043	90 33	" " 902	61 ^{·5}	· · · · 329	· · · · 88	
71 80	· · · · 1324	· · · 50	1074 1299	60 51	" " 1187	05 ^{·5}	· · · · 437	· · · · 03	
81 90	· · · · 1513	· · · 80	1324 1494	50 84	" " 1409	67	· · · · 545	· · · · 10 ^{·1}	
91 100	· · · · 1634	· · · 30	1513 1622	80 25	" " 1568	03	· · · · 647	· · · · 39 ^{·4}	
101 110	· · · · 1738	· · · 50	1634 1728	30 08	" " 1681	19	· · · · 741	· · · · 37 ^{·5}	
111 120	· · · · 1824	· · · 76	1738 1816	50 13	" " 1777	32	· · · · 827	· · · · 70 ^{·4}	

¹⁾ II. számú táblázatunk összeállítását illetőleg álljon itt a következő példa: Számítsuk ki 50 éves korfokunk álló fatömegének tavaszi eladási értékét.

A mondottaknak megfelelőleg a behelyettesítendő értékek a következők:

$$J_o = 145.420 \text{ K};$$

$$f \cdot \ddot{o} = 120 \times 300 = 36.000 \text{ K};$$

$$T_e = 50 \times 100 = 5000 \text{ K};$$

$$C = 1056 \text{ K};$$

$$\ddot{o} = 3 \times 100 = 300 \text{ K};$$

$$Sz_{k1} = 9.932.448 \text{ K};$$

$$f \cdot T_e = 120 \times 5000 = 600.000 \text{ K},$$

ugyhogy

$$1 \cdot 0p^f = \frac{J_o + f \cdot \ddot{o}}{(T_e + C) + \ddot{o} \frac{(Sz_{k1} + f \cdot T_e)}{J}} + 1 =$$

$$= 1 \cdot 0p_1^{120} = \frac{181.420}{6056 + 300 \cdot \frac{10.532.448}{145.420}} + 1,$$

			Eladási értékkel
V. korosztályunkban vannak az 1—10 éves korfokok kh.-ként			0·00—0·00 K;
IV. " " " a 11—20 " " "			0·00—25·20 " ;
III. " " " 21—30 " " "			28·00—139·42 " ;
II. " " " 31—40 " " "			151·80—319·29 " ;
I. " " " 41—50 " " "			337·90—525·19 " ;

ugyancsak a II. sz. táblázatunk negyedik oszlopában foglalt adatok szerint:

			Eladási értéke
V. korosztályunk, azaz 10 korfok átlagosan vett			$= \frac{0 \cdot 00 + 0 \cdot 00}{2} \times 10;$
IV. " " 10 " " "			$= \frac{0 \cdot 00 + 25 \cdot 20}{2} \times 10;$
III. " " 10 " " "			$= \frac{28 \cdot 00 + 139 \cdot 42}{2} \times 10;$
II. " " 10 " " "			$= \frac{151 \cdot 80 + 319 \cdot 29}{2} \times 10;$
I. " " 10 " " "			$= \frac{337 \cdot 90 + 525 \cdot 19}{2} \times 10.$

Összesen I—V. korosztály, azaz 50 korfok $\left\{ \begin{array}{l} 50 \text{ kh.-nak átlagosan} \\ \text{vett eladási értéke} \end{array} \right\} = 7634 \cdot 1 \text{ K}.$

Következésképpen I kat. holdnak az eladási értéke $\left. \vphantom{\left\{ \right\}} \right\} = \frac{7634 \cdot 1}{50} = 152.682 \text{ K}.$
tavasszal ha $f=50$ évnek van felvéve

Szerző.

a kijelölt műveleteket elvégezvén:

$$1 \cdot 0 p_1^{120} = \frac{181.420}{27.784.483} + 1 = 6 \cdot 520,95 + 1,$$

$$1 \cdot 0 p_1^{120} = 7 \cdot 520,95,$$

$$1 \cdot 0 p_1 = \sqrt[120]{7 \cdot 520,95} = 1 \cdot 016,9.$$

Látjuk, hogy megközelítőleg $p_1 = 1 \cdot 69\%$ -kal jövedelmezik gazdasági osztályunk, még pedig megközelítő pontosságúnak kell neveznem p -nek most az imént idézett értékét, azért, mert Sz_k értéke is csak megközelítő pontossággal lett megállapítható, miután a fakészletünk értékének megállapításakor föltételeztük volt azt, hogy 10—10 évenként a fatömegérték-gyarapodás törvényszerűsége azonos a kamatos-kamatszámításban szereplő szaporodék létrejöttének törvényszerűségével (lásd II. sz. táblázatunk összeállítását).

Bizonyítás.

A valóságos százalékot keresve azt fogjuk találni, hogy az állva maradt fatömeg értékét a fentiekben körülbelül 17% -kal többre becsültük, mint kellett volna, mert

$$T_e + C = 5000 + 1056 = 6,056;$$

$$\ddot{o} = 300;$$

$$f \cdot \ddot{o} = 36,000;$$

$$1 \cdot 0 p_1^f - 1 = 6 \cdot 52095;$$

$$0 \cdot 0 p_1 = 0 \cdot 0169$$

értékeket II. alatt idézett képletünkbe:

$$\text{II.} \dots J_1 = (T_e + C) \cdot (1 \cdot 0 p_1^f - 1) + \frac{\ddot{o}}{0 \cdot 0 p_1} \cdot (1 \cdot 0 p_1^f - 1) - f \ddot{o} \cdot \text{be}$$

behelyettesítvén:

$$J_1 = 6056 \times 6 \cdot 5209 + \frac{300}{0 \cdot 0169} - 6 \cdot 5209 - 36.000$$

végeredményben a következőket nyerjük, hogy

$$J_1 = 39,490 \cdot 87 + 1 \cdot 7.751 \cdot 5 \times 6 \cdot 5209 - 36,000$$

$$J_1 = 119.247 \cdot 52 \text{ K, ha } Sz_{k_1} = 9,932.448 \text{ K;}$$

ezzel szemben az évi tiszta jövedelmünket $J_o = 145.420 \text{ K}$ -nak számítottuk volt ki az adott választékolási mód és tőárak, valamint a vágásokban elért eredmények alapján.

E kettő közt a különbség:

$$J_0 - J_1 = 26.172.48 \text{ K,}$$

amely $J_0 = 145420$ -nak 17.9978% -kal egyenlő, mert hiszen

$$145.420 - 119.247.52 = 26.172.48$$

és

$$\frac{145420 + 17.9978}{100} = 26.172.40 - (=) 26172.4$$

ennek megfelelőleg egyfelől és mivel Sz_k mérőszáma VIII. alatti egyenlőségünk jobboldalán a hányados osztójában található fel mint tényező, azaz $1.0p^f$ és így p Sz_k -val fordított arányban áll, másfelől és mivel végül Sz_k II. alatti képletünkéből már hiányzik, következésképpen Sz_k értékét 17.9978% -kal tulbecsülvén, illetve túlértékelvén, ebből kifolyólag kellett, hogy II. alatti képletünk 17.9978% -nyi kevesblettel dolgozzék.

Ha tehát $Sz_{k_1} = 9,932.448$ -ból levonjuk ennek legalább 17% -át és fakészletünk ily módon helyesbitett értékét helyettesítjük be VIII. alatti képletünkbe, ezáltal ezen képletben a jobboldali hányados értéke csak nagyobbodni fog, akkor ebben az esetben VIII., illetve II. alatti képletünk is csak pontosabban fog dolgozhatni.

A mondottakat bebizonyítandó, helyettesítsük be

$$1.0p^f = \frac{J_0 + f \cdot \ddot{o}}{T_e + C + \frac{\ddot{o}}{J_0} \cdot (Sz_{k_1} + f \cdot T_e)} + 1 \text{-ben}$$

Sz_{k_1} helyébe fakészletünk helyesbitett értékét: Sz_{k_2} -öt.

$$\begin{aligned} &+ Sz_{k_1} = + 9,932.448 - \text{K} \\ &- Sz_{k_1} + 0.17 = 1,688.516 \cdot 16 \text{ ,,} \\ \hline &+ Sz_{k_1} - Sz_{k_1} \times 0.17 = + Sz_{k_2} = + 8,243.932 - \text{K,} \end{aligned}$$

ugyhogy

$$1.0p_2^{120} = \frac{181.420}{6056 + \frac{300}{145.420} (8,243.932 + 600.000)} + 1,$$

$$1.0p_2^{120} = \frac{181.420}{24.301.068} + 1$$

és

$$1.0p_2^{120} = 7.465515 + 1 = 8.465515,$$

végül

$$1.0p_2 = \sqrt[120]{8.465515} = 1.0179,$$

azaz

$$p_2 = 1.79.$$

Továbbá a fentiek értelmében

$$J_2 = 6056 \times 7.46551 + \frac{300}{0.0179} \cdot 7.46551 - 36.000,$$

$$J_2 = 45.121.13 + 125121.95 - 36.000,$$

$$J_2 = 134.243.08 \text{ K, ha } Sz_{k_2} = 8,243.932 \text{ K.}$$

Összehasonlítván már most: $J_0 = 145420$ és $J_2 = 134243$, illetve $0.0p_1 = 0.0169$ és $0.0p_2 = 0.0179$ értékeket, azt kapjuk eredményül, hogy II. alatti egyenlőségünk 7.6860% -nyi kevesletet mutat, ezzel szemben VIII. alatti képletünk úgy Sz_{k_1} , mint Sz_{k_2} esetében is egyaránt két tizedesnyi pontossággal dolgozott, miután $p_1 = 1.69$ és $p_2 = 1.79$ -nek bizonyult; megjegyezvén, hogy fakészletünk újból helyesbített értékének: Sz_3 -nak behelyettesítésére, azaz p értékének ismételt kiszámítására nincs is most már okvetetlenül szükségünk, mert hiszen mint láttuk Sz_k : $17.99 - 7.68 = 10.31$ ($= 10\%$ -nyi pontatlanságának, mint hibának hatása $0.0p$ -nek (VIII-ik képletünkéből kiszámított) értékét, csak a harmadik tizedesben alterálja, következésképpen VIII. alatt idézett képletünk a jelen esetben két tizedesnyi pontossággal dolgozott, ennél fogva nem fogunk elkövetni nagy hibát, hogyha $p_2 = 1.79$ -ben a második tizedestől *egyét* korrekcióul vevén, p abszolút értékét $p = 1.81$ -nek vesszük fel.

A legutóbb mondottakat számok segítségével is bebizonyítandó, helyettesítsük be:

$$J_3 = 6056^* \cdot (1.0p^f - 1) + \frac{300^*}{0.0p} \cdot (1.0p^f - 1) - 36000^* \text{-be}$$

$p = 1.81$ -nek megfelelőleg a következő értékeket:

$$1.0p^f = 1.0181^{120} = 8.9889,$$

*) Értelmét lásd J_1 , illetve J_2 kiszámításánál.

ebből

$$1.0p^f - 1 = 7.9889$$

és

$$0.0p = 0.0181;$$

ugyhogy

$$J_3 = 6056 \times 7.9889 + \frac{300}{0.0181} \cdot 7.9889 - 36.000,$$

a kijelölt műveleteket elvégezvén:

$$J_3 = 48.812.18 + 132.412.67 - 36000$$

és végül

$$J_3 = 145.224.85 \text{ K, ha } p = 1.81.$$

A kevesblet =

$$\begin{array}{r} + J_0 = + 145.420 - \text{K,} \\ - J_3 = - 145.224.85 \text{ " } \\ \hline = J_0 - J_3 = + 195 - \text{K} \end{array}$$

amelytől, mint elhanyagolható hibától eltekinthetünk, miután *ez* J_0 -nak $0.134^0/0$ -ánál, illetve $1.34^0/00$ -énél nem nagyobb.

(Vége következik.)

IRODALOM.

Könyvismertetés.

A *Hylecoetus dermestoides* L. kártékonyságáról értekezik Strohmeier münsteri főerdész a *Naturwissenschaftliche Zeitschrift für Land u. Forstwirtschaft* m. é. novemberi füzetében. A *Hylecoetus dermestoides* a kevésbbé figyelemre méltított farongálók közé tartozik, mely azonban alkalomadtán érzékeny kárt okozhat. A *Lymexylidák* családjához tartozik, amely átmenetet képez a *Buprestidák* és a szu-félék között. Ugy a him, mint a nőstény lepke színezése rendkívül változó, úgy hogy a különféle színű egyedeket sokáig külön fajokként írták le. A majdnem teljesen fekete példányok, barna szárnyfedelekkkel és sárga első lábpárral, mint var. *Morio* Fabr. ismeretesek, míg a sárga példányok var. *Marci* L. névvel jelöltetnek.

A kifejlett rovar a Vogesekben április végén és május elején repül. A tompavégű, henger alakjával biró tojásokat a nőstény többnyire egyenkint rakja le héjrepedésekbe, ritkán csomókba, mely utóbbi esetben a szerző megfigyelése szerint, mindig meg nem termékenyített petékkal van dolgunk. A 8—14 nap múlva kikelő álcza apró menetet fur a fába, főként tuskókba és korhadó álló fákba, de kitermelt fába is, még pedig úgy lomb-, mint fenyő-félék fájába. Rendszerint kérges részeken látjuk az apró furólyukat, de előfordul lehántott fatörzseken is. Az álcza növekedésével az a menetet nemcsak hosszabbítja, hanem hátrafelé is bővíti; mivel azonban a menetben nem tud megfordulni, a menet száját nem bővítheti ki. Innen ered az, hogy a kifejlett menetek keresztmetszete a furólyuknál tölcészerűen összeszűkül. A rágcsálékot a kifejlett álcza kihegyesedő farknyulványával tolja ki a szűk bemeneten. A fiatal álcza még nem rendelkezik ezzel a nyulvánnyal. Az álcza a fában telet át. Tavaszkor a furólyuk előtt a menetet annyira kibővíti, hogy benne megfordulhasson és ekként a furólyukat annyira kibővítse, hogy a kész bogár kirepülhessen. Ezen munka elvégzésével bábbá alakul, de mint ilyen csak hét napot tölt.

A menetek hullámosak vagy ivalakuak és mélyen behatolnak a fába, főként azonban a szijácsos részt támadják meg. Van azonban a szijácsban és a kéregben vájt menet is. Szerző 18—26 cm hosszú meneteket mért meg lucz- és jegenyefenyőfában.

A rovar károsítása rendszerint már a fának az erdőből való kiszállítása után jelentkezik. Szerző oly bükkfát látott, amelyek a *Hylecoetus dermestoides* L. által teljesen hasznavehetetlenekké lettek.

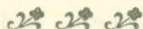
A fenyőfélék kék revesedése. A fenyőfának, különösen az erdei fenyő fájának elkülülése elég gyakori jelenség, amely a fa piaci értékét lényegesen csökkenti. Már Hartig Róbert állapította meg, hogy a kékülését gombafonalak okozzák. Németországban a kék-reves fát egy osztálylyal alacsonyabban sorozzák, ami az érték $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ -áig terjedő veszteséget jelent. A felhasználás módja azonban természetesen nagy befolyással van arra, vajjon mennyire értékeli a vevő ezt a műszaki hibát, amely különösen akkor lép

fel nagy mértékben, ha a fa döntése és felmetszése között hosszú idő telik el. Igy igen gyakori az Oroszországból Németországba vizen szállított erdei fenyőfán. A baj egyébiránt az erdei fenyőnek csupán a szijácsszerű külső részét támadja meg.

A kék revesedést okozó gombákat, amint a *Naturwissenschaftliche Zeitschrift für Land- und Forstwirtschaft* m. é. 11. füzetében olvassuk, Münch Ernő, a müncheni erdészeti kísérleti állomás növénytani osztályának asszisztense vette vizsgálat alá s eközben úgy találta, hogy a Hartig által *Ceratostoma piliferum*-nak nevezett faj tulajdonképpen több faj. Már Saccardo különválasztotta a *Ceratostomella*-fajt. Münch pedig az eddig *Ceratostomella pilifera* Fries fajt is öt új fajra különítette el, mint *Ceratostomella pini*, *C. piceae*, *C. cana*, *C. coerulea* és *Endoconidiophora coerulescens*.

Ezek közül leggyakrabban a *C. pini* okozza a kék redvet. A természetben ugylátszik csak erdei fenyőn fordul elő. Az általa megtámadott fa külsőleg is könnyen felismerhető. A kék redves fa kérge könnyen lehámlik, többnyire önmagától. Alatta a fa fekete szemcsés, koromhoz hasonló anyaggal van bevonva, amely sötét myceliumfonalakkból áll, melyeken durvább és finomabb szemcsék a gomba apró peritheciumai, a durvább szemcsék a görcső alatt oszlopszerű sclerotiumoknak bizonyulnak. Ezek között vannak a nyélen ülő szerteágazó konidiumtartók. Ugyanily összetételű sötét bevonat van a kéregben a pararéteg alatt. A spórák terjedését a kéreg alatt élő szu-félék és más rovarálcák rendkívül elősegítik.

A döntött lucz- és jegenyefenyőfán igen gyakori a *C. piceae*. Ez és felsorolt többi rokonai csak görcsői vizsgálat alapján ismerhetők fel.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

HIRDETMÉNY

az 1908. évben megtartandó erdőőri és vadőri szakvizsgák ügyében.

68370/I/A—3. 1908. sz. — Az erdőőri szakvizsgák folyó évi október hó 19 én és az erre következő napokon Budapesten,

Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolczon, Kassán, Máramaroszigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszébenben, Temesvárott, Pécselt és Szombathelyen, a vadőri vizsgák pedig az erdőőri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsvárt a vármegye székházában délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartatni.

Felhivatnak mindazok, akik az erdőőri vagy vadőri vizsgát letenni óhajtják, hogy hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat folyó évi szeptember hó 30-ig ahhoz a kir. erdőfelügyelőhöz nyujtsák be, akinek székhelyén vizsgát tenni kívánnak.

Budapest, 1908. évi augusztus hó 4-én.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az apáczalepke irtása a holiési és sasvári os. és kir. uradalomban. Az „Erdészeti Lapok“-ban az apáczalepke hernyójáról közölt cikkem kapcsán beszámolok az ezidei irtási módokról és azok eredményéről. A feltűnő nagy számban talált petecsomóról ítélve a *Liparis monacha*-nak nagy mértékben való fellépésére kellett következtetni, miért is az uradalom nem riad vissza semmiféle költségtől és munkától.

A legelső intézkedés még télen történt: az áterdőlés. Ez tekintettel arra, hogy a fa méterekbe rakva még a hernyókeléskor is ott volt — eredményre nem vezethetett.

A második intézkedés: a hernyófoltoknak kátránnyal való bemázolása.

A személyzet megfigyelte a hernyók kikelését. A hernyók kikelésükkor tudvalevőleg egy-két napig együtt maradnak a petecsomó feletti kérgen. A hernyók feketék és az ilyen 30—100 hernyóból álló csomók messziről láthatók. A kikeléskor 100 munkás pásztánként bejárta az erdei fenyvest és meszelő segítségével bekátrányozta a hernyófoltokat. Az eredmény szembetűnő. A sasvári uradalom broczkói erdejében ma apáczalepke hernyója úgy szólván nem található. Az állab még fiatal és így a munkások az

alacsony fákon a hernyófoltoknak legalább is 90%-át elpusztították.

A holicsi uradalomban az állabok idősebbek és így a fák magasabbak lévén, a magasan lévő hernyófoltok elérhetők nem voltak, mindannak dacára a hernyóknak mintegy 70%-a elpusztult, úgy hogy ez idén kevesebb a hernyó, mint az elmúlt évben.

Ezen intézkedések mellett segít a természet is. Igen sok hernyót látni tachinák által megtámadva és aránylag véve elég sok az ichneumon is. Ugy lát-szik, fellépett a „Flascherie“-nek nevezett fertőző betegség is, mert sok hernyót láthatni derékszög alatt felfelé hajolva mozdulatlanul, betegen a fatörzseken.

Jelenleg kísérlete-zünk a Bolle-féle fertőző anyaggal.

Bolle János, a gör-czi cs. és kir. mező-gazdasági vegyi kísérleti állomás igazgatója ugyanis a selyemlepke

35. kép. Erdei fenyő Bolle-féle fertőző anyaggal.

hernyójánál előforduló ragadós betegséget, a sárgaságot akarja az általa feltalált módszerrel terjeszteni. Sárgaságban elhullott selyemhernyók vérével (nedvével) impregnált tőzeg- és fűrészporral megtöltött két, mintegy 10 literes zsákot; ezen zsákok a hernyók által megtáma-

dott erdőréssz oly faegyedére akasztatnak az őket egybekötő spárga segélyével, melyet szellő ér (lásd a képet). A zacskók száraz időben minden nap átnedvesítendők. Bolle szerint a szellő széthordja az erdőben a bacillusokat és megfertőzi a tűket. A hernyók az ilyen fertőzött tűkkel táplálkozva megbetegednek és elpusztulnak.

A fertőzésnek másik módja az, hogy a Bolle által küldött zacskó tartalma két hektoliter vízben feloldatik és pár órai állás után a fenyők tűinek bepermetezésére használtatik. Az eredmény — Bolle szerint — tekintettel arra, hogy itt a fertőzés még közvetlenebb — biztosabb.

A holicsei uradalomban három próbát tettek: a zacskóknak fára való függesztése, a permetezés és végre egy próbatérnek permetezése és izolálása. Egynéhány négyszögölnyi kiterjedésű fiatalos árokkal és hernyóenyvvvel bekent léczekkel elkülönített. Az erdei fenyők a Bolle-féle fertőzőanyagból készült folyadékkal be lettek permetezve és a területre 2000 darab apáczalepke her. nyója a fákra bocsátva. A kibocsátás utáni hatodik napon több elhullott és beteg hernyót találtunk. Mi okozta azonban ezen hernyók elhullását — vajjon a „Flascherie“-e vagy pedig a sárgaság — azt nem tudni. Ezen kísérletezésnek eredményéről a kísérletek befejezése után számolok be. *Matusovits Péter.*

A székely kongresszus és az erdészet. Székelyudvarhelyen mult hó 24-én kongresszusra gyűltek össze a Székely-szövetség tagjai. A gyűlésen Zakariás János országgyűlési képviselő terjesztett elő határozati javaslatot, amely bennünket érdeklőleg szükségesnek találja, hogy az állam a román határszélen erdőket vásároljon és azokban mintagazdaságot üzzön, hogy továbbá a Székelyföldön erdőőri szakiskola állíttassék fel.

Az amerikai erdészeti egyesület közgyűlését *Wilson James*, az Amerikai Erdészeti Egyesület elnöke, (az Egyesült-Államok földművelésügyi államtitkára) f. évi január 29-én a következő beszéddel nyitotta meg:

Tagtárs Urak!

Örvendek, hogy e közgyűlés alkalmából Washington városában üdvözölhetem önöket és szerencsét kívánhatok ahhoz az

előmenetelhez, amely az erdészet különböző vonalain észlelhető. A jelenlevő urak közül többen kitüntették magukat a nemzeti erdészeti rendszer megalapozásában, különösen Noble ur St.-Louisból. És kétségtelen, hogy valamint ő, úgy mindannyian, akik itt vagyunk és e haladást ismerjük, érdeklődésünkkel viseltetünk a hatalmas mű iránt, amelynek kezdeményezése oly sok munkát igényelt.

Az amerikai nép kezdi megismerni az aktuális országos erdészeti kérdéseket. Sok év munkájába kerültek már és még sok év munkáját fogják igényelni, amíg e téren eleget tettünk. A mi országunk már elejétől fogva, természetes erdős ország.

Amidőn a Zarándokok (Pilgrims) Uj-Angliát és a Lovagok (Cavaliers) Jamestown-t megalapították, e részeket erdőségek borították; és századokon át a jó fejszést, aki a fákat levágta és az erdőket elpusztította, tekintették a legjobb embernek. És e téren a mi elődeink nagyon eredménydusak voltak. Annyira sikerült a favágás és erdőpusztítás, hogy mi most ama kérdés előtt állunk, mit tegyünk mi és akik utánunk következnek a jövőben az erdők érdekében.

Jelenleg 162.000,000 acret meghaladó szétszórt területet foglalnak el a nemzeti erdők az Északnyugaton. A nép kezdi felismerni, hogy az Egyesült-Államok erdészei az ő alkalmazottjai (serrants); hogy az erdésznek nincsenek önző céljai; hogy törekvése csakis a nép javát, aki az amerikai erdők áldásait élvezzi, szolgálja, hogy az erdő áldásos úgy az élőknek, mint a következő nemzedékeknek minden eljövendő időkben. Az erdészek azok, akik az 500 éves vén fákkal foglalkoznak, ők azok, akik az évente sok erdőt elpusztító tüzek ellen küzdenek és akik e tüzek számát állandóan apasztják, akik az erdőfelújítás nagy problémáit tanulmányozzák, amely dolgok előttünk még mind ismeretlenek.

Ásót foghat bárki, fát is ültethet feltéve, hogy van kiültetendő csemetéje. Nem nagy dolog az sem, kifürkészni, hogy biztosítsuk magunknak a magvak csirázását, de az egész amerikai hadsereg, az egész amerikai haditengerészet és az összes Washingtonban levő állami alkalmazottak összevéve sem lennének képesek, ha ásóval munkába állnának, az Egyesült-Államok erdőségeinek kopárait újra befásítani. Lehetetlenség. Nekünk új munkatervet kell készítenünk.

Egy ember a mostani közönséges módon egy nap lefolyása alatt csak néhány száz csemetét ültethet el, nekünk e helyett oly módszerre van szükségünk, hogy egy ember napi munkája 4—500 acre-nyi terület befásítását tegye lehetővé. Magvető gépek alkalmazása válik szükségessé. Az a kérdés, hogy miként vetendő a fmag gép segítségével, megoldandó; és meg is fog oldatni. A kérdés itt nem az olcsó munka megszerzése e teendők céljából, a kérdés az, hogy bátorítsuk az intelligens munkást annak végrehajtásánál. Az amerikai probléma nem annyira az olcsó munka megtartatása, mint az intelligens munka kivitele.

Eszembe jut, hogy néhány évvel ezelőtt, amidőn a rizstermelést propagáltam, néhány hazafias polgár megkérdezett, nem-e tudom, hogy a közvagyonot prédálom, mert oly olcsó a munka a Keleten, hogy sohasem lehetünk versenyképesek, hogy mi az E. Á.-ban sohasem termelhetünk rizst, dohányt és cukrot, mert a munkaerő a Keleten rém olcsó. Erre válaszom az volt, hogy jó lesz ezt kipuhatolni; ezt meg fogom tudni. Lehet, tévedtem, midőn elhamarkodva a dolgot, pénzt kértem a Kongresszustól oly célra, amelyet más nép jobban megtehet. Azt mondtam még nemzetemnek: „Tudd meg mit tud egy évben az amerikai polgár tökéletesített gépeivel és mit tud ugyanennyi idő alatt a keleti ember kezdetleges eszközeivel és régi, elavult módszerével rizst termelni.“ És felfedeztem, amidőn az összes jelentések beérkeztek, hogy egy amerikai annyit termel, mint 400 keleti. Nekünk nincs a keletiek nagy tömegére szükségünk, hogy olcsó munkát végezzünk. Nekünk az amerikaiit kell kiképeznünk, hadd bámulja a világ a kiképzett amerikaiit.

Minden irányban haladunk e téren. Amidőn először az emberek 30—40 évvel ezelőtt Nyugatra vonultak és az erdőkben letelepedtek, rossz néven vették azt az eszmét, hogy azok nem az övékéi. Amidőn az erdészek, akik a kormánynak dolgozva, jobb utra terelték őket, megmutatván nekik, hogy korlátozzák a tüzeket és hogy ujítsák fel az erdőt stb., sok ideig nem voltak attól a gondolattól megszabadíthatók, hogy ez erdők csakis az övékéi és senki máséi.

Eszembe jut az az ember, akivel fent Montanában találkoztam (régí ismerősöm még Yowá-ból) és megkérdeztem tőle, hogy tetszik neki az E.-Á. erdőpolitikája. Amire ő így válaszolt: „Nem

szeretem, hogy az erdőhivatalba kell mennem és be kell mondanom, hogy ennyi és ennyi szekér fára van szükségem“. „Tán nem kapja meg mindig?“ „Óh, igen. De akassa fel! Én menni szoktam és vinni.“ „Igen, de nekünk az kell, hogy Ön azt vigye el, amivel nem okoz kárt. Nekünk meg kell védnünk a fiatal növényeket, ama fákat, amelyek későbbben lesznek használhatók.“ Fokkonként elfeledik a régi észjárást. Lassacskán rájönnek, hogy a Szövetségi Kormány nem bárki, de az amerikai nép és különösen amaz az erdő közelében lakó nép érdekében hajtja végre a beerdősítést. Megértük azt az időt tagtárs urak és hölgyek, amidőn széles látókörű, nagyszivű emberek pillantanak mindent felölelően az E.-Á.-ra.

Nemcsak az erdőkre, a folyókra, a terméketlen kopárookra, a lustán az oceánokhoz hömpölygő folyamokra és a romboló hegységi vágásokra, ahonnan a természet takarója eltávolított, is gondolnak ők; és gondolat mint kérelem, haladni, haladni és haladni fog az E.-Á. természeti nagy segélyforrásai kifejlesztésének útján, amíg a Szövetségi Kormány, az államkormányok és az egyesek mind együtt dolgoznak nagy köztársaságunk nagy jövőjéhez méltó és a benne lakni fogók eltartásához szükségesek előkészítésén. Az államok jó munkát végeznek. Az igazgatók jelentése, amely ma reggel fog felolvasatni, részletesen fel fogja sorolni, amit a különböző államok létesítettek. Nagyon biztató mindez, de már nagyon is ideje, hogy működni kezdtek. Véletlenül tavaly a nagy árvíz után Pittsburgban voltam. A pittsburgi lakosok nagyon vendégszeretők; fel és le eveztem velük nagy folyóikon. Pittsburg, ha csak keresztül hajtának rajta, meg sem látható. Nagy város. Tudják önök, hogy az E.-Á. az utolsó évszázadban négy dolgot mivelt. Megépíté a Kapitolt, a Könyvtárt, a Washington-emléket és Pittsburg-ot. Vannak, akik gunyosan mosolyognak ezen, mert néhány pittsburgi nem valami nagyon jól viselte magát; de ők mégis nagyok. Megmutatták nekem, hogy árvízkor folyóik az épületek második emeletéig emelkedtek — és Pittsburg hosszasan terül el e folyók mentén, — amennyire magukkal vittek vagy 10—15 mérföldnyire, az még mindig a város. Mondám én erre: Uraim, ha önök az erdők pusztításának e folyóik vízfőinél elejét nem veszik, el fog következni az az idő, lehet, hogy

nem jövő évben, lehet hogy nem tíz éven belül, de el fog jönni az az idő, amidőn az önök épületeinek tetejét is meghaladja a víz és mind magával ragadja önöket. Azt hiszem felráztam őket. Irtak és kértek engem, küldjek nekik egy erdészt, aki némileg informálja őket, mit tegyenek és ők már most lépéseket tesznek, mert náluknál nincs külön népe e kontinensnek. Ezt például hoztam fel, hogy illusztráljam, mi jár az erdőpusztítás nyomán.

Most vegyük Uj-Anglia folyói és a Dél nagy folyói vízűit, én láttam e helyeket, alaposan megszemléltem őket. Döntik ottan a fát egész a hegytetőig. A termőtalaj ott csak 4—5 hüvelyknyi és a fák levágása után megkezdődik a talajpusztulás éstönkre teszi a korlátolt hegy övet; és folyik ott egyre a tél olvadó hava, a tavaszi esők nem találják természetes felfogójukat, a hegyi talajt, hanem egyszerre lefutnak a völgyekbe és nyáron át ezért nincsenek folyók.

Már nagyon is ideje, hogy ez Egyesület és a Kongresszus megfontolják e nagy kérdéseket, hogy elveszítsük-e e nagy folyóinkat a Keleten és a Délen? A nagy Nyugatra meglehetősen gondot fordítunk. Remélem, képviselőink bölcsen be fogják látni a kezdeményezés szükségességét e téren és az erdők letarolásának úgy Uj-Anglia, mint a déli Appalachian terület hegytetőin elejét veendik és a pusztítást beszüntetik.

Uraim, nagyon sok a teendőm, de nem maradhattam távol e reggel, eljöttem, hogy Isten hozott-tal és Isten segíts-sel üdvözöljem Önöket. Előre, fel a munkára! Nincs nemesebb dolog az erdők helyreállításánál és védelménél! Nemcsak a jelen, de a jövő összes generációi érdekében teszik ezt önök. Az erdőknek fejlődniök és történelmi jellegüekké kell válniök évezredek tartamára. Nincs ok, hogy ne lehessen így. A jövő erdők reménye ez Egyesület munkájában él és azért mondom, csak bátran előre, bármily nagyok a tornyosuló akadályok, fel fog virradni a nap, amidőn e nagy köztársaság népe magáévá teszi eszméit és e népnek képviselői korábban vagy későbbben, de gondoskodni fognak az ország erdőiről és folyói vízűiről.

Nagyon köszönöm önöknek szives megjelenésüket és remélem, hogy kellemesen töltik el idejüket. Megkértem Harrey ezredest, hogy jöjjön ide és foglalja el e széket és engedjék meg, hogy már most más teendőim gondozására siessek. Jó reggelt uraim!

Dasyneura fraxinea Kieff. A kőris levelein álczái zsugorodást, barna foltokat és végül a lomb lehullását okozzák. A közelmúlt években a szászérczhegységben okozott ez a Czeccidomyiákhoz tartozó rovar érzékeny károkat.

Erdőgazdaság az Egyesült-Államokban. Az Unió kormánya az állami erdők védelme céljából 10 évvel ezelőtt erdészeti hivatalt állított föl, melynek 2000 hivatalnok van alárendelve. Ezeknek kötelessége a 162 millió acres kiterjedésű 162 nemzeti park faállományát a pusztulástól megóvni. Nyolcz nagy faiskolában mintegy 90 millió facsemetét nevelnek, melyeket később beerdősítendő területeken fognak felhasználni. Az erdészeti hivatal azonban nem felelhet meg hivatásának, mert évente csak másfél millió dollár áll rendelkezésére. Kétségtelen, hogy a mindinkább érezhető fahiány az észszerű erdőgazdaságnak sok hivat fog szerezni és hogy nagy területeket fognak rendszeres művelés alá venni. Azon őserdők irtása és újjáerdősítése, melyeknek fái körülbelül 1 méter magasságban egyszerűen lefűrészelték, nagy költségeket fog okozni. (Fr. L.)

Uj faipartelep. A gróf Potoczki-család ujonnan vásárolt erdőbirtokán, Gurahonczon gőzfűrész és hajlitott butorgyárt létesít.

Halálozás. *Trnovszky Márk* ny. m. k. erdőmester (Zólyomlipcse), az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, életének 66-ik évében m. hó 12-én elhunyt.

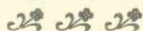

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Batta Ferencz* m. kir. főerdész az orsovai m. kir. erdőhivataltól a nagybányai m. kir. főerdőhivatalhoz helyezte át.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Sztripszky Ágost* m. kir. erdészt Gödöllőről (az erdőrendezőségétől Budapestre (az I. B/4. ügyosztályba) és *Becker Róbertet* Szászsebesről (az erdőrendezőségétől) Gödöllőre és az ottani erdőrendezőség vezetésével bizta meg.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter 1908. évi 32.400. számú körrendelete a mezei közös dűlőutak helyreállítása körül követendő hatósági eljárás szabályozása tárgyában.

Valamennyi törvényhatóságnak.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. V. fejezetének hatálya alá tartozó mezei közös dűlőutaknak foglalások és megszükitések eseteiben szükséges helyreállítása sok tekintetben akadályt szenved amiatt, mert a helyreállításhoz követendő eljárási szabályok felől a hatóságok egyöntetű helyes tájékozással nem bírnak.

E végből az igazságügyminiszterrel egyetértőleg a fent idézett törvénycikk végrehajtása tárgyában kiadott 48.000/894. számú körrendelet 37. §-ában foglaltakat kiegészítve, a következőket rendelem:

1. A községi előjáróságok, midőn az általuk nyilvántartott mezei közös dűlőutak felügyelete kapcsán foglalásokat vagy utelzárást észlelnek, mindenekelőtt megállapítani kötelesek a foglalás vagy elzárás időpontját és az elfoglalt (elzárt) utterület értékét. Amennyiben a foglalás hat hónapnál nem régebb keletű s az elfoglalt terület értéke 40 koronát meg nem halad, az előjáróság az 1894. évi XII. t.-cz. 94. §-ának *d)* pontjába ütköző kihágás miatt az illető ellen a kihágási eljárást hivatalból megindítani tartozik s a büntető ítélet kapcsán kötelezi a foglalót az utterület helyreállítására.

2. Ha a fentebbi esetben az elfoglalt utterület értéke 40 K-n felüli, a továbbiak iránt a községi előjáróság köteles feljelentésére az 1894. évi XII. t.-cz. 103. §-ában megállapított illetékességnél fogva a kihágás és helyreállítás kérdésében a járási főszolgabíró ítélezik.

3. Rendezett tanácsu és törvényhatósági joggal bíró városokban, valamint a székesfővárosban az illetékességre nézve az idézett t.-cz. 103. §-a tekintendő irányadóul a hat hónapon belül történt utfoglalások miatt indított kihágási ügyekben.

4. A 60 korona értéket is meghaladó területfoglalás esetén ugyancsak akkor, ha az ut megszükitése, elfoglalása hat hónap-

nál nem régibb, az utfelügyeletekre hivatott községi (városi) hatóság tartozik a törvény 97. §-a alapján a büntető bírósághoz feljelentést tenni.

5. Ha a községi előljáráóság megállapítja, hogy az utterület elfoglalása hat hónappal régibb keletű, vagyis a kihágási eljárás elévülés okából már meg nem indítható, ez esetben tekintet nélkül a terület értékére, felhívást intéz a foglalóhoz, hogy záros határidő alatt az uttesthez tartozó területet, illetőleg az elzárt utat az előljáráóság tervezett ideiglenes kijelölése szerint közlekedés céljára barátságosan engedje át, ellenkező esetben kötelező hatósági intézkedés végett a járási főszolgabírónak feljelentetik.

6. Rend. tanácsu és törvényhatósági joggal bíró városokban a hat hónál régibb foglalások eseteiben ugyancsak a kihágási eljárás mellőzésével az 1894. évi XII. 102. §-ában megjelölt hatóságok illetékesek az ut helyreállítása tekintetében kötelezően határozni.

7. Az elsőfoku hatóság a fentebbiek szerint folyamatba tett szabályszerű eljárás során helyszini szemle, mérnöki szakértő szakvéleménye, a felek meghallgatása, a fennálló gyakorlat és hiteles telekkönyvi, kataszteri vagy birtokrendezési adatok alapján mindenekelőtt az ut mezei közös dűlőuti jellegét tartozik kétségtelenül megállapítani s annak megállapítása esetén a foglalás és az elfoglalt terület átengedése, valamint az eljárási költségek kérdésében szabályszerű véghatározatot hoz.

8. Az elsőfoku hatóság véghatározata ellen felebbvitelnek van helye az általános szabályok szerint (1901:XX. t.-cz.); az a fél, aki a közigazgatási hatóság eljárását magánjogára sérelmesnek véli, sérelmének orvoslása végett a bírósághoz fordulhat.

Ha a fél a közigazgatási hatóság véghatározatának jogerőre emelkedésétől számított harmincz nap alatt az els foku közigazgatási hatóság előtt nem igazolja, hogy a bírósághoz keresetét beadta, a közigazgatási hatóság a jogerős közigazgatási véghatározatot végrehajtja.

Az ekként helyreállított mezei közös dűlőt jogosulatlan megszükitése, másfelé irányítása, elszántása vagy megrongálása az 1894. XII. t.-cz. 94. §. *d)* pontja és 97. §-a szerint bírálandó el.

Ezen büntető rendelkezésekre a közigazgatási hatóság határozatában a feleket figyelmeztetni köteles.

Felhivom a törvényhatóságot, hogy jelen körrendeletem pontos végrehajtása iránt haladéktalanul intézkedjék.

Budapest, 1908. évi július 30-án.

A miniszter helyett:

Ottlik s. k.
államtitkár.

ORENSTEIN és KÖPPEL
 Budapest, VI., Andrássy-út 102.

Érdel vasutak eladása és szerelése hozzá-
 szállításra. * * Nagy sín-, vasúti- és mozdonykocsik
 új és használt állapotban. * * Vasutak beépítése és építése.
 * * Birtokajogok ingyen és bérmentve.

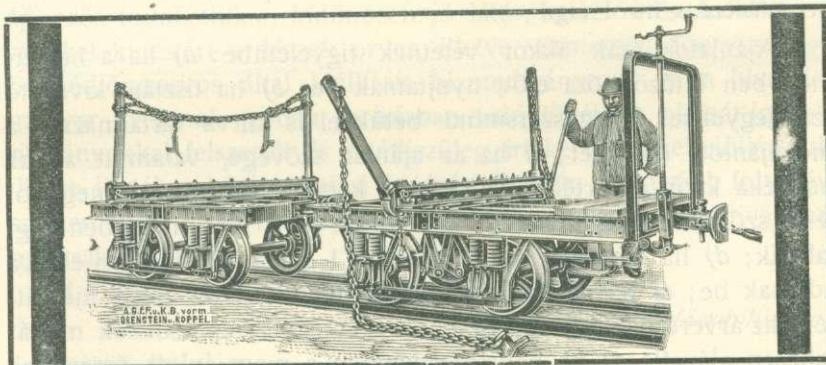
Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi XVII. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabályzat. Egész oldal 32 K, féloldal 16 K, negyedoldal 8 K, nyolczad-
oldal 4 K. Sorok szerint: Az első negyven (40) sorért soronkint nyolczvan (80)
fillér, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig soron-
kint hatvan (60) fillér, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyen-
ként negyven (40) fillér számíttatik. Legalább háromszori és ennél többszöri
beiktatásnál megfelelő engedmény. Egy oldalt meghaladó hirdetéseknel ismételt
megjelenés esetén is csak az első oldal után nyújtunk engedményt.

Táblázatok, nyomdai szabály szerint, kétszeres árral számíttatnak.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammon-
kint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

ORENSTEIN és KOPPEL

Budapest, VI., Andrásy-ut 102. Gyár: Pusztaszentlőrinci nyaraló.

Erdei vasutak eladása és bérbeadása hosszfá-, hasábfá- és deszka-
szállításra. ♡ ♡ Nagy sín-, vágány-, kocsi- és mozdonykészlet
új és használt állapotban. ♡ ♡ Vasutak traçirozása és építése.

☛ Mintajegyzék ingyen és bérmentve. ☛

(I. VI. 3.)

Kerestetik nagyobb erdőbirtokba hegyes vidékre szorgalmas, megbízható erdővéd az erdőkerülők ellenőrzésére és felügyeletére. Román nyelv bírása megkívántatik. Ajánlatok „Ligeti Ödön erdőkezelőse Csucsá” czim alá küldendők. (2. III. 3.)

Árverési hirdetmény. A Nagytarajos községi volt urbéres erdőbirtokosság az 1908. évi szeptember hó 7-én, délelőtt 10 órakor Nagytarajos községben Hasák János urb. elnök házánál megtartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képező erdőben az 1908. évi 67.896. számú földmiv. min. rendelettel engedélyezett 92.83 kat. holdnyi rendkívüli vágásterületen található fatömeget, még pedig 8346.1 töm. köbm. tölgyhaszonfát, 1757.2 töm. köbm. tölgydorongfát, 885.9 töm. köbm. bükkhaszonfát, 245.5 töm. köbm. bükkdorongfát, 9807 db tölgy- és 2350 db bükkpóznát.

Becsár 168.510 K 60 f. Kiszállítási határidő bezárólag 1911. évi márczius hó 1-éig.

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: *a)* ha a hirdetményben kitűzött óra előtt nyujtának be; *b)* ha tisztán kivehető számjegyekkel és egyszersmind betűkkel is kiirva tartalmazzák a megajánlott összeget; *c)* ha az ajánlat szövege, valamint annak boritéka kívül az értékesítés tárgyát képező haszonvétel megjelölését szó szerint tartalmazza, úgy amint az a hirdetményben foglaltatik; *d)* ha lepecsételve és ivenkint 1 koronás bélyeggel ellátva adatnak be; *e)* ha tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; *f)* ha bánatpénzképpen a megajánlott összegnek legalább 10⁰/₀-át készpénzben tartalmazzák; *g)* ha úgy vannak aláírva, hogy az aláírásból ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaállomás világosan kiolvasható; *h)* ha a boriték kívül a „Ajánlat a nagytarajosi fatömegre” felirattal van ellátva.

Utó-, valamint becsáron aluli ajánlatok nem fogadtatnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek a trencsényi m. kir.

állami erdőhivatalnál, a trencsényi m. kir. járási erdőgondnokságnál és alólírottnál tekinthetők meg naponta 11 és 12 óra között.

Kelt Nagytarajos községben, 1908. évi augusztus hó 9-én.
(3. II. 2.)

Hasak János
urbéres elnök.

Nagyobb faipari
vállalatnál (r.-t.)

okleveles mérnök, ki vasuti
nyomjel-

zési és építkezési munkálatokban is jártas, esetleg azonnal **állandó állást nyerhet.** Írásbeli ajánlatok „**Bükkerdő 16897**“ szám alatt
Schwarz József hirdetési irodájába, **Andrássy-út 7. intézendők.** (4. III. 2.)

Pályázati hirdetmény. 3529/908. sz. — A liptó-ujvári magy. kir. főerdőhivatal kerületében két erdőlegényi állás 400 K szegődménydíj és 100 K lakpénzzel betöltendő.

Az ezen állásra pályázók felhivatnak, hogy szakképzettségüket az államszolgálatba ujjonnan belépni kívánók pedig ezenfelül: ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképeségüket kincstári erdészeti orvos, illetve vármegyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal és a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényüket előljárójuk, illetve illetékes közigazgatási hatóságuk útján legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-éig a liptó-ujvári magy. kir. főerdőhivatalnál nyujtsák be.

Liptó-Ujvárrott, 1908. évi augusztus hó 8-án.

(5)

M. kir. főerdőhivatal.

Pályázati hirdetmény. 8469/908. sz. — Brassó rend. tanácsu szabad kir. városnál üresedésben levő segéderdészi állásra az alább felsorolt feltételek mellett pályázatot hirdetek s felhivom pályázni szándékozókat, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 36. §-ában előirt képesítésüket, életkorukat, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismereteiket, valamint egészségi állapotukat igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket legkésőbb 1908. évi szeptember hó 15-éig hozzám nyujtsák be.

Később beérkezett pályázatokat nem fogok figyelembe venni.

A segéderdészi állás javadalmazása: 1800 korona évi fizetés, igényjogosultság a szabályszerű ötödéves korpótlékokra, 500 korona lakáspénz és 800 korona utiátalány.

Brassó, 1908. évi augusztus hó 13-án.

(6)

Az alispáni hivatal.

Legjobb szlavón kocsá-
nyos és kocsánytalan

tölgymakot

magas csirakéességű túlevelű, lombfa és gyümölcsmagvakat, valamint erdősítési célra több millió erőteljes dúsgyökérzetű tölgy, köris, lucz, erdeifenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, akác stb. csemetéket,

vadetetésre

vadgesztenyét és esicsókát (waggonrakományokban is) ajánl

FARAGÓ BÉLA

cs. és kir. udv. szállító
Zalaegerszegen.

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡ (7. IV. 1.)

Tölgyfaeladási hirdetés. 3397/1908. sz. — A beszerzei m. kir. erdőigazgatóság Gledény és Monor községek képviselőitől közhírré teszi, hogy:

1. Beszerze-Naszódvármegye Gledény község I-ső határrésében fekvő Gudera nevű erdőrészben 7·93 k. hold területen kijelölt, tővön álló 435 db 559·59 m^3 tölgyfa 9655 K 47 fillér kikiáltási ár mellett;

2. és Monor község I-ső határrésében a Gudera nevű erdőrészben kihasználható 7·90 k. hold területen kijelölt és tővön álló 537 db 662·87 m^3 t. kitevő tölgyfa 15947 K 71 fillér kikiáltási ár mellett a m. kir. erdőigazgatóság hivatalos helyiségében 1908. év szeptember hó 15-én d. e. 11 órakor zárt írásbeli ajánlatok útján megtartandó nyilvános árverésen értékesítés alá bocsáttatik.

Az árverés tárgyát képező tölgyfák legnagyobb részt műszaki célokra alkalmasok.

Az egy (1) koronás bélyegjeggyel ellátott, az ajánlati össze-

get számmal és betűvel s a kikiáltási ár 10%-át kitevő bánatpénzt tartalmazó zárt írásbeli ajánlatok, az árverés napjának d. e. 11 órájáig fogadtatnak el.

Ajánlat az árverés tárgyát képező fakészletekre egy ajánlatban is tehető, de az ajánlati összeg külön-külön megjelölendő a használati területek szerint.

Az ajánlatban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri, azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

Az árverési és szerződési feltételek és becslési adatok az erdőigazgatóságnál tekinthetők meg.

Besztercze, 1908. augusztus hó 18-án.

(8)

M. kir. erdőigazgatóság.

Árverési hirdetmény. 215/1908. — A nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi minisztériumnak 1908. évi július hó 8-án kelt 66210. számú magas engedélye alapján az ungmegyei alsóhunkóczi volt urbéresek tulajdonát képező és a jóváhagyott rendszeres gazdasági tervben tárgyalt 1-ső osztagnak kék krétával és a m. kir. járási erdőgondnokság fabélyegzőjével körülhatárolt, mintegy 28·46 kat. holdat kitevő területen található, körülbelül 6874 drb tölgyfaállományának épület-, mű- és tűzifának alkalmas törzse, összes galy és hulladékfával együtt, 1908. évi szeptember hó 10-ik napjának d. e. 11 órájkor Alsóhunkóc községhezánál megtartandó szó- és írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen el fog adtatni.

Kikiáltási ár 43900 korona.

Bánatpénz 4400 korona.

Szabálytalanul felszerelt írásbeli ajánlatok vagy utóajánlatok egyáltalában tekintetbe nem vétetnek.

A részletes árverés és szerződési feltételek, valamint a becsléjegyzék úgy az alsóhunkóczi községi urbéresek elnökénél, mint az ungvári m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Ungvárt, 1908. évi augusztus hó 17-én.

(9)

Urbéres elnök.

Tüzifa-eladási hirdetemény. 3865/908. sz. — A lugosi m. kir. erdőigazgatóság hivatalos helyiségében folyó évi szeptember hó 9-én délelőtt 10 óraker, zárt írásbeli ajánlatok útján tartandó versenytárgyaláson eladás alá bocsátatnak az alább felsorolt vágásokban kitermelt állapotban levő és 1:30 m magasan rakásolt tűzifa-anyagok:

1. A kossovai magy. királyi erdőgondnokság IV. vágás sor 17, 18. tagjában (Nandrest erdőrészt) 122 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán-, 4 $\text{ü}r\text{m}^3$ tölgy-, 117 $\text{ü}r\text{m}^3$ nyár hasáb- és 370 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán- és 19 $\text{ü}r\text{m}^3$ nyár dorongfa.

Kikiáltási ár: 2550 K 04 f. Bánatpénz: 510 K.

2. A kossovai erdőgondnokság IV. vágás sor 16. tagjában (kossovai erdőrészt) 151 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán hasáb-, 46 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán dorongfa.

Kikiáltási ár: 1082 K 80 f. Bánatpénz: 216 K.

3. A kossovai erdőgondnokság II. vágás sor 7. tagjában (kosteji erdőrészt) 172 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán hasáb-, 233 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán dorongfa.

Kikiáltási ár: 1803 K 10 f. Bánatpénz: 360 K.

4. A kossovai erdőgondnokság IV. vágás sor 22. tagjában (Homosdia erdőrészt) 2412 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán-, 32 $\text{ü}r\text{m}^3$ tölgy hasáb-, 491 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán- és 5 $\text{ü}r\text{m}^3$ tölgy dorongfa.

Kikiáltási ár: 12.917 K 60 f. Bánatpénz: 2583 K.

5. A kossovai erdőgondnokság IV. vágás sor 17, 18. tagjában (Nándrest erdőrészt) 1527 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán-, 25 $\text{ü}r\text{m}^3$ nyár hasábf, 787 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán-, 68 $\text{ü}r\text{m}^3$ tölgy-, és 46 $\text{ü}r\text{m}^3$ nyár dorongfa.

Kikiáltási ár: 11469 K 45 f. Bánatpénz 2294 K.

6. A kossovai erdőgondnokság IV. vágás sor 16, 19 tagjában (Kossova erdőrészt) 1389 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán hasáb-, 391 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán dorongfa.

Kikiáltási ár: 9797 K 90 f. Bánatpénz: 1960 K.

7. A kossovai erdőgondnokság IV. vágás sor 20. tagjában 594 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk, gyertyán hasáb- 190 $\text{ü}r\text{m}^3$ cser, bükk gyertyán dorongfa.

Kikiáltási ár: 3367 K 24 f. Bánatpénz 673 K.

8. A német-gladnai erdőgondnokság I. vágássor 3. tagjában (Bukovecz erdőrészt) 121 *ürm* cser-, 15 *ürm* tölgy-, 1747 *ürm* bükk, gyertyán-, 2 *ürm* nyár, éger hasáb-, 2 *ürm* nyár, éger-1 *ürm* cser-, 2 *ürm* tölgy-, 113 *ürm* bükk, gyertyán, dorong.

Kikiáltási ár: 9066 K 60 f. Bánatpénz: 1013 korona.

9. A német-gladnai erdőgondnokság IV. v. s. 16 tagjában (Furdia erdőrészt) 410 *ürm* cser-, 39 *ürm* tölgy-, 241 *ürm* bükk hasáb, 30 *ürm* cser, bükk dorongfa.

Kikiáltási ár: 3257 K 19 f. Bánatpénz: 651. korona.

10. A német-gladnai erdőgondnokság III. v. s. 12 tagjában (kis-szurduk erdőrészt) 849 *ürm* cser-, 166 *ürm* tölgy-, 246 *ürm* bükk-, 129 *ürm* gyertyán hasáb, és 677 *ürm* vegyes dorong.

Kikiáltási ár: 9770 K 36 f. Bánatpénz: 1954 korona.

Az ajánlatok minden vágás faanyagára külön, de egy ajánlati lapon tehetők.

A szabályszerűleg kiállított és a fentiekben megállapított bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok, melyek ivenkint egykoronás bélyeggel látandók el, legkésőbb 1908. évi szeptember hó 9-én délelőtt 10 óráig nyújtandók be a lugosi m. kir. erdőigazgatósághoz, és a zárt ajánlatokban kifejezetten kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti. Azonkívül az ajánlatokban pontosan kitüntetendő a vágás, melynek faanyagát ajánlattevő megvenni szándékozik és az azért megajánlott összeg nemcsak számjegyekben hanem betűvel is kiírandó és megnevezendő az ajánlatban ajánlattevő lakóhelye is.

Utó-, távirati- és szabálytalanul kiállított ajánlatok visszautasítatnak.

A részletes- és szerződési feltételek a lugosi m. kir. erdőigazgatóságnál és a megnevezett erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Lugos, 1908. évi augusztus hó 8-án.

(10)

M. kir. erdőigazgatóság.

Feladási hirdetmény. 4211/1908. sz. — A vinkovczei főerdőhivatalnál az 1908. évi október hó 6-án délelőtt 9 órakor nyil-

város írásbeli versenytárgyalás fog megtartatni az alább részletezett vágások, tölgy-, kőris-, szil- és egyéb faanyagának tövön való eladása iránt.

Folyó szám	Erdő- gondnok- ság neve	Véd- kerület neve	A vágás területe	Törzsek száma				Becsérték
				tölgy	kőris	szil	gyertyán és egyéb	
			kat. hold	d a r a b				korona
1.	Jasenovac	Trstika 6.	102·10	412	40	1510	882	225499
2.	Lipovljani	Čardačinska greda 8.	90·92	1148	98	80	4	289214
3.		Savički gjol 12.	105·25	327	5714	10	110	123273
4.	Raič	Javička greda 19.	42·30	856	4	2	—	145839
5.		Suše 20 B.	125·57	334	15498	—	1952	130730
6.	Új—Nova Gradiška	Medjustru- gove 22B—1.	177·12	538	6417	10	132	225294
7.		Medjustru- gove 22B—2.	105·81	59	2751	—	86	39075
8.	Niemci	Gradina	45·78	1008	33	36	33	254328
9.	Jamina	Vratična I.	76·18	853	164	896	1880	292387
10.		Vratična III.	86·58	1827	247	895	1181	506986
11.		Smogva	52·18	1235	—	—	—	302431
Összesen			1009·79	8597	30966	3439	6260	2535056

Az ajánlatok a megajánlott vételár öt százalékának (5⁰/₀) megfelelő bánatpénzzel látandók el.

A versenytárgyalási és szerződési feltételek a vinkovcezi kir. főerdőhivatalnál tekinthetők meg s kívánatra a nevezett főerdőhivatal által meg is küldetnek.

Budapest, 1908 augusztus hó 4-én.

(11)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Árverési hirdetés. 3030/908. sz. — Kőszeg szab. királyi város aug. 6-án 3030. szám alatt hozott közgyűlési határozata értelmében ezennel közhírré teszem, miszerint a város tulajdonát képező, ugynevezett „Felsőerdő“ A. üzemosztály I. vágássorozat 32—32/a és 36. osztagjainak 1067·115 m³ tölgyműfára, 403·228 m³

bükkműfára, 4129 m^3 bükktüzifára és 1023 m^3 tölgytüzifára becsült fatömege 40.549 K 53 fillér kikiáltási árban 1908. évi október 12-én, d. e. 9 órakor hivatalomban megtartandó zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános árverésen egészben, esetleg három részben a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Árverezők az árverést vezető bizottság elnökének kezéhez még az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10⁰/o-át bánatpénzben kötelesek letenni. A legkésőbb, az árverés megkezdéséig ugyanoda benyújtandó írásbeli zárt ajánlatok, a megajánlott összeg 10⁰/o-ának megfelelő készpénz vagy óvadékképes értékpapírral látandók el.

Az ajánlatban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri, azoknak magát aláveti.

A fa becsáron alul el nem adatik. Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint a becslésre vonatkozó közelebbi adatok hivatalos helyiségemben a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kőszeg, 1908 augusztus 16.

(12)

A polgármester.

Árverési hirdetmény. Alsórákos község v. urbéres közbirtokossága 1908. év november hó 5-én d. e. 9 órakor Alsórákoson a községházánál írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja a Mátéfalva község határán fekvő és a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 1907. évi 23416 I/a—2 sz. rendeletével kihasználásra engedélyezett 1644 k. hold erdő területén levő bükkfatömeget a legtöbbet ígérőnek.

Az 1644 k. hold erdőterületen szakértői becslés alapján összesen mintegy 395588 tm^3 bükkfa találtatott. Az összes fatömegeből 30665 tm^3 műfa, 364923 tm^3 tűzifa.

A kikiáltási ár 380.000 koronában lett megállapítva, melyen alul a fatömeg eladatni nem fog. Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési feltételek Alsórákos község hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az árverés kezdete előtt a kikiáltási ár 10⁰/o-a készpénzben vagy ovadékképes papirban bánatpénz gyanánt az árverést vezető

elnök kezéhez teendők le. Az árverést megelőző nap, vagyis 1908. november hó 4-én d. u. 6 óráig a megfelelő bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtnak, melyeknek a megajánlott összegben kívül azon kijelentést is tartalmaznia kell, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti.

Alsórákos 1908. évi augusztus hó 16-án.

(13. V. 1)

Huszár András,
birtokossági elnök.

Pályázati hirdetmény. 847/1908. sz. — Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében a gödöllői szolgabírói járás területén fekvő, állami kezelésbe vett községi stb. erdőkre kiterjedő járási erdőőr állás haláleset folytán megüresedvén, arra a vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának folyó évi 4776. számú határozatával nyert felhatalmazás alapján pályázatot hirdetek.

A kinevezendő járási erdőőr évi összes javadalma 850 korona, mely a gödöllői m. kir. adóhivatalnál lesz előleges havi részletekben folyósítva.

Pályázhatnak oly magyar honpolgárok, kik a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják és egyuttal az 1879. évi XXXI. törvényczikk 37. §-ában előirt kellékeknek megfelelnek.

A pályázati kérvények sajátkezüleg irva és a fenti kellékeket, valamint a pályázók eddigi alkalmazását igazoló okmányokkal felszerelve a m. kir. járási erdőgondnoksághoz Váczon legkésőbb folyó évi szeptember hó 20-ig nyújtandók be.

A kitűzött határidőn túl beérkező, valamint a kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Budapesten, 1908. évi augusztus hó 19-én.

(14)

M. kir. állami erdőhivatal.

Faarverési hirdetmény. 6009/1908 sz. — A pereszlői volt urbéreszek tulajdonát képező és mintegy 55 holdnyi vágásterületen található 4921 m^3 fenyőfa 44550 K becsérték mint kikiáltás ár mellett folyó évi szeptember hó 20-án délelőtt 11 órakor a pereszlői gk. felekezeti iskolában zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli nyilvános árverésen eladatik majd.

Az írásbeli ajánlatok az árverés megkezdése előtt az árverés vezetőjének adandók át.

Az árverésen résztvevők a kikiáltási ár 10⁰/₀-át vagyis 4455 K-t tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési és kihasználási feltételek az ökörmezői szolgabírói hivatalban és az ottani m. kir. erdőgondnokság hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ökörmező, 1908. augusztus 21.

(15)

A főszolgabíró.

Szlavóniai vetőmakkot, kocsányos tölgy-
makkot, Querc. pedunculata, **kocsánytalan tölgy-**
makkot Querc. sessiliflora csiraképeségükért jótállással
 az **őszi és tavaszi idényre** a legjobb minőségben
 legelőnyösebben szállít **Reich Vilmos Sziszek, Horvátország.**
 (16. VI. J.)

Határidőmeghosszabbítás pályázati kérvények benyújtására.
 3384/1908. sz. — Az alulírott m. kir. erdőhivatal kerületében
 üresedésben levő és folyó évi 2939. szám alatt folyó évi július
 hónapban pályázat alá bocsátott erdőaltiszti állások elnyerésére a
 pályázati kérvények benyújtásának határideje folyó évi október
 hó 1-ig meghosszabbíttatik.

Bustyaháza, 1908. évi augusztus hó.

(17)

Magyar királyi erdőhivatal.

Pályázati hirdetés. 245/1908. Sz. — Bácsbodrog vármegye
 területén lévő, bácsszentiváni volt urbéresek állami kezelés alatt
 álló erdejénél elhalálózás folytán megüresedett II. oszt. erdőőri
 állásra pályázat nyitattik.

Illetmények: évi bér 700 K, lakáspénz 60 K, (az erdőterületen
 levő nyári lakás ingyeni használata).

Szabályszerűen felszerelt kérvények 1908. évi október hó 20-ig
 alulírott m. kir. állami erdőhivatalba nyújtandók be.

Elkésett, vagy hiányosan felszerelt kérvények figyelembe nem
 vétetnek.

Ujvidék, 1908. évi augusztus hó 24-én.

(18)

M. kir. állami erdőhivatal.

Feladási hirdetés. Gróf Batthyány Iván ur tulajdonát képező szalafői és őriszentpéteri (vasvármegyei) erdei tagbirtokokból, a következő erdőrészek fatömege, magánárverés útján eladó és pedig:

1. Az ugynevezett szalafői erdei tagbirtokból 858 *m* hold, azaz nyolczszázötvennyolcz magyar hold erdőrészeken létező és körülbelül 110.682 köbméter, azaz egyszáztizetzerhatszáznyolczvankét köbméter erdei fenyőfa, melyből körülbelül 65% haszonfa (épületfa), 35% pedig tűzifa.

2. az ugynevezett őriszentpéteri erdei tagbirtokból, 588 *m* hold, azaz ötszáznyolczvannolcz magyar hold erdőrészeken létező — és körülbelül 58.800 köbméter, ötvennyolezezer nyolczszáz erdei fenyőfa, melyből körülbelül 60% haszonfa (épületfa), 40% pedig tűzifa.

Azon erdőrészek, melyeknek faállománya eladás tárgyát képezi, az árveréskor felmutatandó és a szerződés mellé csatolandó térképen kék színnel vannak megjelölve, a helyszínén pedig a visszamaradó fiatalos erdőrészekről részint természetes határvonalakkal, részint pedig megjelölt határfákkal s egyéb határjelekkel vannak elkülönítve.

A szalafői erdőnél a legközelebbi vasuti állomás a Körmen—muraszombati vasut Vas-Hodosi állomása 5—8 kilométer távolságban, — az őriszentpéteri erdőnél pedig a Dávidházai és Vas-Hodosi állomások 3—5 kilométer távolságban.

Az árverést 1908. október 1-én délelőtt 9 órakor megkezdve a vascsákányi uradalmi irodában tartandó magán-árverés útján történik. Ugyanezen napon az árvezés megkezdése előtt írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak.

Első sorban a szalafői erdei tagbirtok megjelölt részein levő, másodsorban pedig az őriszentpéteri erdei tagbirtok megjelölt részein levő faállomány bocsáttatik árverés alá.

Az árverezők és írásbeli ajánlatot tevők kötelesek és pedig a szalafői erdőrészek árverésénél 30.000 K, azaz harmincezer K, az őriszentpéteri erdőrészek árverésénél pedig 20.000 K, azaz huszezer K óvadékot a megbizott árverező kezeihez letenni, mely egyuttal bánatpénzül is szolgál.

Az óvadék az árverés megkezdése előtt készpénzben vagy állampapírokból az árverést vezető kezeihez leteendő.

Az árverés, illetőleg eladás részletes feltételei Eredics Ferencz kir. tanácsos, ügyvéd, szombathelyi lakosnál és Fritscher Miklós uradalmi erdésznel, nagy-csákányi lakosnál, megtekinthetők.

Az árverések és írásbeli ajánlatok eredménye csak akkor bir joghatálylyal, ha ezt a tulajdonos gróf ur jóváhagyja.

Nagy-Csákány (Vasvármegye), 1908. augusztus hó 27.

(19. II. 1.)

Gróf Batthyány Iván úr
nagy-csákányi erd. hivatala.

Pályázati hirdetés. 1583/1908. sz. — Alulírott birtokkezelőség területében megüresedett és újabban rendszeresített három (3) napidijas erdőőri állásra pályázat hirdettetik.

Javadalmazás kettő (2) K napidij és évi háromszáz (300) K lótartási átalány.

Pályázati határidő 1908. évi szeptember 25.

Az állásokat elnyerni óhajtóknak az erdőőri szakiskola sikeres elvégzését, ép, egészséges és erőteljes testalkatukat, valamint jó magaviseletüket hiteles bizonyítványokkal kell igazolniok.

Erdőőri szakvizsgát is tett egyének előnyben részesülnek, teljesen megfelelő magaviseletet és kellő szorgalom mellett végleges kinevezetésre számíthatnak.

Kérvények a megjelölt határidőig alulírt birtokkezelőséghez nyújtandók be.

Deliblát, 1908. augusztus hó 15-én.

(20)

M. kir. kincstári birtokkezelőség.

Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi XVII. füzetének tartalma:

	Oldal
Az állami erdőtiszték létszámrendezése	845
<i>Zivuska Jenő</i> : A tharandi erdészeti akadémia évkönyve a füstkárokról	849
<i>Szabó Endre</i> : Tanulmány az erdőértékszámítás köréből	857
IRODALOM. Lapszemle: A <i>Hylecoetus dermestoides</i> kártékonyságáról	868
A fenyő-félék kék revesedése	869
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK. Hirdetmény az 1908. évben megtartandó erdőőri és vadőri szakvizsgák ügyében	870
KÜLÖNFÉLÉK: Az apáczalepke irtása a holicsi és sasvári cs. és kir. uradalomban. (<i>Matusovits Péter</i> .) — A székely kongresszus és az erdőgazdaság. — Az amerikai erdészeti egyesület közgyűlése. — <i>Dasyneura fraxinea</i> . — Erdőgazdaság az Egyesült-Államokban. — Uj ipartelep. — Halálozás	871
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből ...	878
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. Kőrrendelet a mezei közös dülő- utak helyreállítására körül követendő eljárás szabályozása tárgyában	879
HIRDETÉSEK	I—XIII

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész 1. és 2. kötet: Középités-
Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K. 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész:
Ut-, vasut- és hidépités-**TAN.** Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K.
MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel
ellátta: Tagányi Károly. 3. kötet. 1896. Ára tagoknak 20 K., nem tagoknak 40 K.
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884, (I—IV.) és az 1885—89 (V—IX.)
évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron
visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892. (XII.) és 1899. (XIX.)
évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
Az 1893—94. (XIII. és XIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K. 20 fill. nem tagoknak
2 K. 40 fill.
Az 1895. (XV.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.
Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K. 40 fill.
Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 5 K.
Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.
Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fillér, másoknak 1 korona.
Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.
Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén
bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem
tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)

A LEGELŐERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok
1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill.,
nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Irták: Belházy J., Szécsi Zs. és
Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak fizve 9 K., kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedők-
nek 1 K. 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta:
Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill.
küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára
tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K., másoknak 4 K. Bérmentesítésre
45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőörök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f., mások-
nak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K., másoknak 5 K

Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K., nem
tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül,
egyenként 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 2 K.

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott.
II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias
növények. Ára 3 K.
Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél rendelik meg azokat, 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K., ill. 9 K.
ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K., ill. 4:50 K.
ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K., ill. 3 K.
A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 1 K. 20 fill., ill. 90 fill.
ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K., ill. 6 K.

„AZ ERDŐ” kiadóhivatalában

Budapest, IV. Egyetem-utca, Franklin Társulatnál megrendelhető „AZ ERDŐ” cz. erd. és vad. szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére. Előfizetési ára egész évre 4 K. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Szerkesztik: Sugár Károly és Balogh Ernő m. kir. erdőmesterek.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K. nem tagoknak 10 K.
A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K. (erdőgyakornokoknak 3 K., akadémiai hallgatóknak 2 K.) Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).
A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor (Nagy-Károly). Ára tagoknak 4 K. 80 fill., másoknak 6 K.

Egyébtt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.
A BÜKKFA KÖRHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.
AZ ERDŐHASZNÁLTATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)
ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.
ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K. 40 f.
ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.
BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TARA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasoovszky Imre. (Kapható ugyanott) Ára 1 K.
ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K. és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K. 20 fill.
Megrendelhetők a földmivelésügyi miniszteriumnál Budapest.
TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse (Jolsva, Gómörm.) Ára 2 K.
AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPITÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körut 2. szám.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vízgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévízi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 35% árkedvezményben részesülnek.